

**ISRAELNA
CHAMTKARIK
PARAKARMO
(Gujarati Edition)**

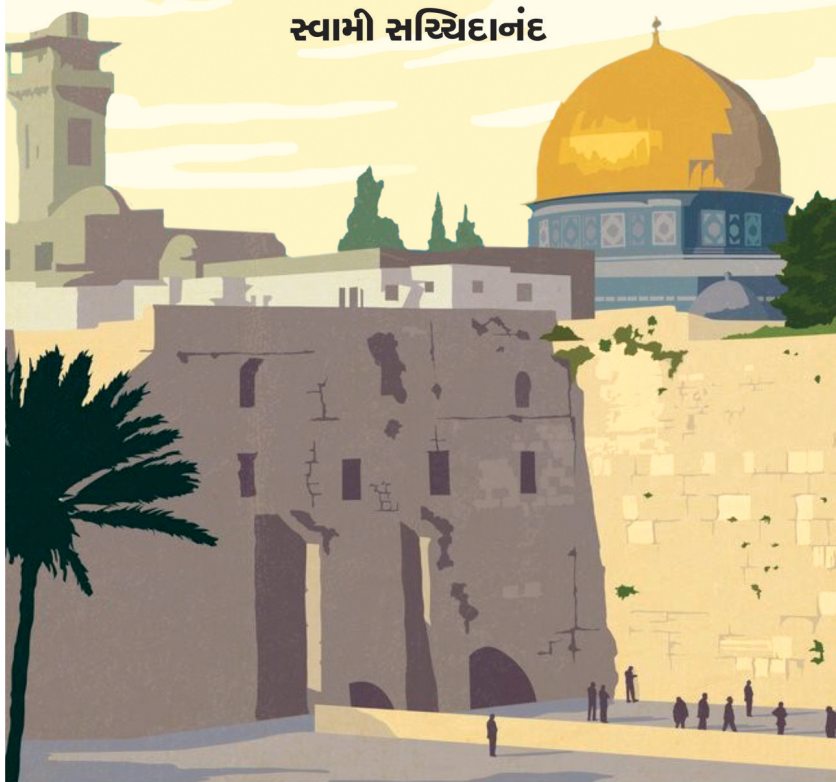
**SWAMI,
SACHCHIDANAND**

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

ઈઝરાયેલનાં ચમત્કારિક પરાક્રમો

સ્વામી સચ્ચિદાનંદ

JOIN CHANNELS

.....

[HTTPS://T.ME/BOOKSHOUSE1](https://t.me/bookshouse1)

[HTTPS://T.ME/BOOKSKHAZANA](https://t.me/bookskhazana)

[HTTPS://T.ME/GUJARATIBOOKZ](https://t.me/gujaratibookz)

[HTTPS://T.ME/MARATHIBOOKZ](https://t.me/marathibookz)

ISRAELNA CHAMTKARIK PARAKARMO
a novel By SWAMI SACHCHIDANAND
Published by Gurjar Granthratna Karyalay,
Ahmedabad-1Gandhi Road, Ahmedabad 380 001

પ્રકાશક : ગુજર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય

અમરભાઈ ઠાકોરલાલ શાહ : રતનપોળનીકા સામે, ગાંધી માર્ગ, અમદાવાદ-380001
ફોન : 079-22144663, 09227044777
e-mail : goorjar@yahoo.com

ટાઈપસેટિંગ : શારદા મુદ્રણાલય

201, તિલકરાજ, પંચવટી પહેલી લેન, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-380006.
ફોન : 26564279 email : bhagwatioffset@yahoo.com

Table of Contents

આરબો અને યહૂદીઓ સગાભાઈ
ઇઝરાયલની આઝાદી
િમસર અને સિરિયાનું યુદ્ધ
ઇઝરાયલની ધાક બેસી ગઈ
ઇઝરાયલ બદલો લીધા વગર રહે જ નહિ !
પેલેસ્ટાઈનનું આંદોલન
બીજો ચમત્કાર
અર્થતંત્ર બગડે એટલે રાષ્ટ્ર બીમાર થાય
ઇઝરાયલ પાસેથી શીખીએ...
આઈકમ્મેને ફાંસી

અર્પણ

જેણે ઇઝરાયલનાં અનેક યુદ્ધોને પોતાની વ્યૂહરચના દ્વારા
વિજયી કર્યા અને ઇઝરાયલનો જયજયકાર કર્યો

એવા મહાન સેનાપતિ

મોસે દાયાનને

તથા જેણે એન્ટેબી હવાઈમથકમાં બનાવેલાં

ઇઝરાયલી બંધકોને છોડાવવામાં સૌથી

મહત્ત્વનો ભાગ ભજવ્યો અને

પોતે શહીદ થયા, એવા મહાન કમાન્ડો

નેતન્યાહૂને

સપ્રેમ અર્પણ

- સ્વામી સચ્ચિદાનંદ

ભૂમિકા

વિશ્વમાં સૌથી અદ્ભુત અને ચમત્કારિક રાષ્ટ્ર ઇઝરાયલ છે. ક્ષેત્રફળમાં અને વસ્તીમાં નાનું હોવા છતાં શક્તિ, સામર્થ્ય અને પ્રભાવમાં કદાચ મોટાં રાષ્ટ્રો જેટલું મહાન છે. આ રાષ્ટ્ર ભારતની આઝાદી પછી એક વર્ષે અસ્તિત્વમાં આવ્યું હતું, છતાં આજે ભારત કરતાં લગભગ બધા વિષયોમાં અનેકગણું આગળ નીકળી ગયું છે! જેણે રાષ્ટ્રવાદ જોવો હોય તેણે ઇઝરાયલની યાત્રા જરૂર કરવી જોઈએ. આખી દુનિયાના લગભગ સો દેશોમાંથી ભેગા થયેલા યહૂદીઓએ આ રાષ્ટ્રનું નિર્માણ વીજળીગતિથી કર્યું છે અને કરી રહ્યા છે. જોકે યહૂદી પ્રજાનો ચાર હજાર વર્ષ જૂનો ઇતિહાસ છે અને તેમાં મોટા ભાગે તેમણે ગુલામી, વિસ્થાપન, હિજરત અને પાયમાલી જ વેઠી છે. સૌથી ક્રૂર તબક્કો તેમના માટે હિટલરનો હતો. જ્યારે હિટલરે 60 લાખ યહૂદીઓને ગૅસ ચેમ્બરમાં ફૂંકી માર્યા હતા. આવાં અત્યંત દુઃખો ભોગવેલા, રખડતા-રઝળતા યહૂદીઓ 1948માં પેલેસ્ટાઇનના એક ભાગ ઉપર ઝંડો ફરકાવીને રહેવા લાગ્યા હતા. નસીબ તો જુઓ કે આઝાદીના પહેલા દિવસથી તેમણે યુદ્ધમાં ઊતરવું પડ્યું, એક પછી એક અનેક યુદ્ધો લડવાં પડ્યાં. એમ કહો કે ઇઝરાયલનું એક પણ વર્ષ નાના-મોટા યુદ્ધ વિનાનું પસાર થયું નથી. સતત યુદ્ધમાં રત રહેવા છતાં તેણે જે આર્થિક વિકાસ કર્યો છે, તે માનવીય ચમત્કાર જ કહેવાય.

ઇઝરાયલમાં 12 ટકાથી વધારે આરબો વસે છે અને તે બધા બીજા આરબ દેશોની તુલનામાં વધુ સુખી-સમૃદ્ધ છે. અમે જ્યારે ઇઝરાયલની યાત્રા કરી હતી, ત્યારે યોગાનુયોગ અમારે એક એવી હોટલમાં ઊતરવાનું થયું હતું, જેનો માલિક આરબ હતો. લગભગ બધા કર્મચારીઓ પણ આરબો હતા. અમે પૂરા આઠ દિવસ રહ્યા, પણ અમને ક્યાંય કોમવાદ અથવા વેરઝેર જેવો અનુભવ ન થયો. બધાનો વ્યવહાર બહુ સારો હતો. તેનાં બે કારણો જણાયાં : એક તો ઇઝરાયલ સમૃદ્ધ દેશ હોવાથી અહીંના આરબો બીજા આરબો કરતાં ઘણું ઊંચું જીવન જીવે છે. બધાને ઇઝરાયલમાં રહેવું ગમે છે. બીજું કારણ ભારત જેવી સ્વાથી રાજકીય પાર્ટીઓ નથી, જે પોતાના સ્વાર્થ માટે જુદી-જુદી કોમો અને જુદા-જુદા સંપ્રદાયોને ઉશ્કેરીને કોમવાદ અથવા સંપ્રદાયવાદનું ઝેર ફેલાવે, ઇઝરાયલમાં રાજકીય પાર્ટીઓ તો ઘણી છે, પણ બધી રાષ્ટ્રવાદી છે અને ઇઝરાયલના હિતને સર્વોપરી માનનારી છે. બીજા બધા વિષયોમાં મતભેદ હોય પણ રાષ્ટ્રહિતમાં બધા સર્વસંમત હોય છે.

તમને જાણીને નવાઈ લાગશે કે ઇઝરાયલની સેનામાં પોલીસમાં આરબોને સ્થાન મળતું નથી. માત્ર ને માત્ર રાષ્ટ્રને વફાદાર યહૂદીઓની જ એમાં ભરતી કરાય છે. જેથી અત્યાર સુધી ગદ્દારીનો એક પણ પ્રસંગ જોવા મળતો નથી. જ્યારે ભારતમાં અનામતના દ્વારા એવા લોકોને પણ મહત્ત્વનાં સ્થાનોમાં ભરતી કરાવનારા રાજકીય પક્ષો છે, જેમની રાષ્ટ્રીયતા શંકાશીલ હોય છે.

ઇઝરાયલમાં લવજેહાદ જેવી કોઈ વસ્તુ જ નથી, કારણ કે યહૂદીઓ અને આરબો બંનેનાં રહેણી-કરણી, જીવનસ્તર, ધર્મ અને સંસ્કારો એટલાં બધાં ઊંચા-નીચાં છે કે કોઈ યહૂદી કન્યા આરબ વ્યક્તિને પરણવા તૈયાર થતી જ નથી. જ્યારે ભારતમાં પણ જેહાદીઓ અને હિન્દુઓના આચાર-વિચાર, સંસ્કાર, ધર્મ વગેરેમાં ઘણો તફાવત હોવા છતાં પણ લવજેહાદની પ્રવૃત્તિ એટલી બધી ફૂલીફૂલી છે કે તે ચિંતાનો વિષય બની ગયો છે. જેથી કેટલાંક રાજ્યોને એની વિરુદ્ધમાં કાયદો બનાવવો પડ્યો છે. જો ભારતની હિંદુ દીકરીઓ ઇઝરાયલની યહૂદી કન્યાઓ પાસેથી બોધપાઠ લે તો આ પ્રશ્ન બહુ સરળતાથી ઉકેલી શકાય.

ઇઝરાયલ ચારેતરફથી આરબો દ્વારા ઘેરાયેલું છે અને આરબોની વસતિ તથા ક્ષેત્રફળ

અનેકગણું મોટું હોવા છતાં ત્યાંનું રાષ્ટ્ર અને પ્રજા શાંતિથી જીવે છે. જેવી આતંકવાદીઓની ઘટનાઓ ભારતમાં, ખાસ કરીને કાશ્મીર તથા પંજાબમાં થતી રહે છે, તેવી કોઈ ઘટના ત્યાં થતી સંભળાતી નથી. ત્યાંની પોલીસ અને ત્યાંનું ગુપ્તતર ખાતું એટલું બધું સાવધાન છે કે આવાં આતંકવાદી તત્વોને મૂળમાંથી જ ડામી દેવામાં આવે છે.

ભારતમાં વકર્યો છે તેવો નકલસલાદ ઇઝરાયલમાં અમને દેખાયો નહીં, કારણ કે બધાંને ભરપૂર રોજીરોટી, મકાન મળી રહે છે. એથીય વિશેષ વાત એ છે કે ઘણી નોકરીઓ બહારના નાગરિકોને આપવી પડે છે. સમૃદ્ધ અર્થતંત્રમાં નોકરીઓ પણ સમૃદ્ધ હોય.

ઇઝરાયલમાં સૈનિકશિક્ષણ અનિવાર્ય છે; પણ તે સાચા અર્થમાં છે, કારણ કે વાસ્તવિક સેના કરતાં તેમની હોમગાર્ડ સેના ઘણી મોટી છે. આ હોમગાર્ડ સેના લગભગ પ્રત્યેક યુદ્ધમાં તરત જ કાર્યરત થઈ જાય છે અને તે નિયમિત સૈનિકો જેવાં જ પરાક્રમો બતાવે છે, કારણ કે પ્રત્યેક ખેડૂત, પ્રત્યેક વેપારી, પ્રત્યેક મજૂર વગેરે-વગેરે બધા જ સૈનિકો પણ છે, એટલું જ નહીં, પ્રત્યેક સ્ત્રી પણ સૈનિક છે, એટલે જરૂર પડે ત્યારે કામઘંધો પડતો મૂકીને તરત જ જ્યાં જરૂર હોય ત્યાં લાગી જાય છે.

ઇઝરાયલની વિદેશનીતિ અમેરિકા અને પશ્ચિમી રાષ્ટ્રો તરફ ઝૂકતી રહી છે, એટલે જરૂર પડે ત્યારે યુદ્ધમાં અથવા શાંતિકાળમાં અથવા રાષ્ટ્રસંઘમાં આ બધાં સમર્થ રાષ્ટ્રો તેની પડખે ઊભાં રહે છે. જરૂર પડે ત્યારે રાષ્ટ્રસંઘની પણ ઉપરવટ જઈને તે પોતાનું ધાર્યું કરી લે છે, કારણ કે તેના વિરુદ્ધમાં આવેલા પ્રસ્તાવને 'વીટો' કરનારાં અમેરિકા જેવાં રાષ્ટ્રો સુરક્ષા પરિષદમાં તૈયાર રહેતાં હોય છે. આપણે ઘણાં વર્ષો સુધી તટસ્થનીતિ અપનાવી, તેના પરિણામે ઘણું નુકસાન ભોગવવું પડ્યું. એક તો આપણે મિત્ર વિનાના થઈ ગયા અને બીજું આપણને આર્થિક સહાય કરનારાં ઓછા થઈ ગયા. હવે જોકે મોદી સરકારે વાસ્તવિકતાનો સ્વીકાર કરીને વિદેશનીતિ તથા ગૃહનીતિમાં ઘણો ફેરફાર કર્યો છે. જેના કારણે ચીન અને પાકિસ્તાન સામે યુદ્ધ અટક્યું છે. જો ભારતે વિદેશનીતિમાં ફેરફાર ન કર્યો હોત તો ચીન-પાકિસ્તાન ક્યારનાંય ભારત ઉપર ત્રાટકી ચૂક્યાં હોત.

સામાન્ય રીતે ભારતને ખેતીપ્રધાન દેશ માનવામાં આવે છે, પણ ખરેખર તો; ઇઝરાયલ પણ ખેતીપ્રધાન છે, સાથે-સાથે વ્યાપારપ્રધાન પણ છે, ઉદ્યોગપ્રધાન પણ છે અને મજૂરપ્રધાન પણ છે. રાષ્ટ્રના હિતમાં રત રહેનારાં બધાં એકમો ત્યાં પ્રધાન છે. રણ જેવા વિસ્તારમાં વસેલો દેશ એટલું બધું અનાજ પેદા કરે છે કે તેની નિકાસ કરે છે! એટલી બધી શાકભાજી ઉત્પન્ન કરે છે કે સૂર્યોદય થતાં પહેલાં ઇઝરાયલનાં શાકભાજી, ફળફળાદિ અને ગુલાબ જેવાં પુષ્પો જમ્મોજેટ ભરી-ભરીને લંડન જેવાં મોટાં નગરોમાં ઊતરે છે. જેટલી નિકાસ વધારે તેટલી સમૃદ્ધિ વધારે, એટલે લગભગ બધી વસ્તુઓ પોતાના માટે તો ભરપૂર પેદા કરે છે જ, પણ તેની વધુમાં વધુ નિકાસ પણ કરે છે.

આપણને વારસામાં ગાંધીવાદી અર્થતંત્ર મળ્યું જેનાં સૂત્રો હતાં 'થોડું વાપરવું અને થોડું ઉત્પાદન કરવું' પોતાનું થાય એટલું બસ થઈ ગયું! નિકાસ ન હોય, એટલે વિદેશી હૂંડિયામાણ ન હોય. વિદેશી હૂંડિયામાણ ન હોય એટલે મહત્વના પ્રોજેક્ટો પણ કરી શકાય નહીં. આ રીતે આપણે આઝાદી પછી પણ વર્ષો સુધી ગરીબી ભોગવતા રહ્યા. જોકે રાજીવ ગાંધી, નરસિંહરાવ અને નરેન્દ્ર મોદીની સરકારોએ અર્થતંત્રને નવી દિશા આપી છે. હવે ભારત ઘણું સમૃદ્ધ તથા ઘણું બળવાન થઈ રહ્યું છે. પ્રત્યેક રાષ્ટ્ર માટે ગૃહનીતિ અને વિદેશનીતિ બહુ મહત્વનો ભાગ ભજવતી હોય છે. ઇઝરાયલ વાસ્તવવાદી ભૂમિકા ઉપર ચાલનારું રાષ્ટ્ર છે. તેણે કદી પણ શેખયલ્લી જેવા આકાશી આદર્શોનો સ્વીકાર કર્યો નથી. ધીરે-ધીરે હવે ભારત પણ આ માર્ગે આગળ વધી રહ્યું છે તે આનંદનો વિષય છે.

પ્રસ્તુત પુસ્તક રાષ્ટ્રવાદના પ્રચાર માટે લખાયેલું છે. રાષ્ટ્રવાદ અને માનવતાવાદ આ બે મુખ્ય ધોરી નસો છે. તેના દ્વારા આખા રાષ્ટ્રમાં પૂરતા પ્રમાણમાં શુદ્ધ વિચારોનું શુદ્ધ લોહી ફરતું થાય, ભારત પાસે તો એટલી બધી શક્યતાઓ છે કે તે અમેરિકા અને રશિયા કરતાં પણ આગળ વધી જાય. પણ શર્ત એ છે કે ભારતમાંથી કોમવાદ, મઝહબવાદ, સંપ્રદાયવાદ, પ્રાંતવાદ વગેરે-વગેરે પ્રજાને વિભાજિત કરનારા અને રાષ્ટ્રને દુર્બળ બનાવનારા વાદો સમાપ્ત થાય. હું પરમેશ્વરને હૃદયથી પ્રાર્થના કરું કે ભારતની રાજસત્તા ઉપર સાચા નેતાઓ રાજ કરતા રહે અને રાષ્ટ્રને બળવાન તથા સમૃદ્ધ બનાવવાના રસ્તે લઈ જાય.

આ પુસ્તક લખવામાં જેણે-જેણે સહયોગ આપ્યો છે, તે બધાંનો હૃદયપૂર્વક આભાર માનું છું અને ખરો આભાર તો પરમકૃપાળુ પરમેશ્વરનો જ માનવાનો કે હું સંન્યાસી હોવા છતાં આવા રાષ્ટ્રીય વિચારો તરફ મને વાળ્યો. નહીં તો હું પણ હજારો સંન્યાસીઓની માફક ઘટાકાશ અને મઠાકાશ કરતો માત્ર પરલોક અને મોક્ષની વાતો કરતો હોત.

શ્રી ભક્તિનિકેતન આશ્રમ - સ્વામી સચ્ચિદાનંદ

દંતાલી-પેટલાદ - 388450

જિલ્લો - આણંદ

Web site : WWW.SACHCHINDANANDJI.ORG

અનુક્રમ

1. આરબો અને યહૂદીઓ સગાભાઈ
2. ઇઝરાયલની આઝાદી
3. િમસર અને સિરિયાનું યુદ્ધ
4. ઇઝરાયલની ધાક બેસી ગઈ
5. ઇઝરાયલ બદલો લીધા
વગર રહે જ નહિ !
6. પેલેસ્ટાઈનનું આંદોલન
7. બીજો ચમત્કાર
8. અર્થતંત્ર બગડે એટલે
રાષ્ટ્ર બીમાર થાય
9. ઇઝરાયલ પાસેથી શીખીએ...
10. આઈકર્મનને ફાંસી

આરબો અને યહૂદીઓ સગાભાઈ

અલ્લાહના ચાર ફરિસ્તા છે. તેમાંના એકનું નામ ઇઝરાયલ છે. યહૂદી અને મુસ્લિમો અલ્લાહની સાથે ફરિસ્તાઓની સત્તા પણ માને છે. આપણે દેવી-દેવતાઓમાં માનીએ છીએ, તેમ આ લોકો પણ મનુષ્યોનાં નાનાં-મોટાં કાર્યો કરનારા ફરિસ્તાઓને માને છે. આથી પીર, ઓલિયા વગેરે સિદ્ધ પુરુષોને પણ માને છે. જેમની બાધા-બંધાણી માનવાથી લોકોની મુશ્કેલી પૂરી થતી રહે છે. આવી જ રીતે શેતાન-જિન્નાત વગેરે દુષ્ટ શક્તિઓને પણ માને છે, જે લોકોને હેરાન-પરેશાન કરતી રહે છે, એટલે મોટા ભાગનાં મુસ્લિમ બાળકો તથા યુવાનોના ગળામાં મંતરેલાં માદળિયાં જોવા મળશે. પવિત્ર ફરિસ્તા ઇઝરાયલના નામ ઉપરથી યહૂદીઓના દેશનું નામ ઇઝરાયલ પડ્યું છે.

આપણે જેમ મનુને આદિપુરુષ માનીને મનુના સંતાનને મનુષ્ય અથવા માનવી કહીએ છીએ તેમ આ લોકો

આદિપુરુષ આદમનાં સંતાનને આદમી કહે છે.

આજથી ચાર હજાર વર્ષ ઉપર અબ્રાહમ નામના પુરુષથી યહૂદીઓનો ઇતિહાસ શરૂ થાય છે. કદાચ વિશ્વમાં આ એક જ પ્રજા એવી છે જેનો ચાર હજાર વર્ષનો ઇતિહાસ મળે છે.

અબ્રાહમને ઇશ્વરનો સાક્ષાત્કાર થયો હતો. પ્રગટ થઈને પ્રભુએ કહ્યું હતું કે ઇશ્વર એક જ છે, તું કેનાનની ભૂમિ તરફ જા અને ત્યાં વસવાટ કર. પવિત્ર જીવનમાં દેવી પ્રેરણા પણ થતી હોય છે અને તે મહત્વની ભૂમિકા ભજવતી હોય છે. ઇશ્વરીય પ્રેરણા પ્રમાણે અબ્રાહમ કેનાન ભૂમિને શોધવા નીકળી પડ્યા. ઘણી રઝળપાટ પછી માંડ તેમને કેનાન ભૂમિ મળી. આ વાત સૌથી છે કે વર્ષો પહેલાં લોકો રહેવા યોગ્ય ભૂમિની શોધમાં ભટકતા રહેતા હતા. આવી જ રીતે ભટકતા-ભટકતા આર્યો વગેરે જે-તે નદીઓના કિનારે પહોંચ્યા હતા અને વસ્યા હતા.

અબ્રાહમે કેનાનમાં પડાવ નાખ્યો. આ કેનાન પ્રદેશને પાછળથી પેલેસ્ટાઇન દેશ તરીકે પ્રસિદ્ધિ મળી છે. અબ્રાહમને ઇસાક નામનો પુત્ર હતો. બાપ-દીકરાએ મળીને કેનાનમાં ઠેર-ઠેર ફૂવા ખોદી પાણીની વ્યવસ્થા ઊભી કરી. જીવનની પ્રથમ આવશ્યકતા જળ છે. કેનાનના લોકો બહુ દેવવાદી હતા. એટલું જ નહીં, કુંવારી માતાઓની પણ પૂજા કરતા હતા અને તેમનાં મંદિરો પણ હતાં. નેપાળમાં આજે પણ કુમારી કન્યા પૂજાય છે. જ્યાં પરણ્યા વિનાનાં નર-નારીઓ મોટા પ્રમાણમાં રહેતાં હોય, ત્યાં કામાચાર અનિયંત્રિત થઈ જતો હોય છે, એટલે વેશ્યાવૃત્તિ અને વ્યભિચારનું પ્રમાણ ખૂબ વધી જતું હોય છે. આ બે મોટા દુર્ગુણોને રોકવા માટે વૈદિક ઋષિઓએ તથા ઇસ્લામે લગ્નજીવનને અનિવાર્ય બનાવ્યું હતું. પાછળથી શ્રમણોએ આજીવન બ્રહ્મચર્યની પ્રસ્થાપના કરી હતી.

ઇશ્વરની આજ્ઞા પ્રમાણે અબ્રાહમે એક જ ઇશ્વર છે અને તમે આ બધાં અનેક દેવ-દેવીઓને પૂજો છો, તે બરાબર નથી તેવો પ્રચાર કરવા માંડ્યો. સત્ય એટલું બધું શક્તિશાળી હોય છે કે તેના પ્રચંડ વેગને રૂંધી શકાતો નથી. તે ઊછળતા કુવારાની માફક ફૂટી નીકળતું હોય છે, પછી ભલે તેનો ગમે તેટલો વિરોધ જ કેમ ના થાય!

અબ્રાહમને બે પત્નીઓ હતી : એકનું નામ સરાઈ હતું તેનાથી થયેલ પુત્રનું નામ ઇસાક હતું અને બીજી પત્ની, હાજરા ઇજિપ્શિયન હતી. તેનાથી થયેલા પુત્રનું નામ ઇસ્માઈલ હતું. સરાઈને સારાહ પણ કહેવાય છે. કહેવાય છે કે ઇસાક જ્યારે 25 વર્ષનો થયો ત્યારે અબ્રાહમને દેવી પ્રેરણા થઈ કે તે તેનું બલિદાન ઇશ્વરને આપે. પ્રાચીનકાળમાં પૂરા વિશ્વમાં બલિદાનપ્રથા હતી. જેમાં નરબલિ પણ અપાતો હતો એટલે નરબલિ કોઈ ખાસ નવી વાત ન હતી.

દેવીપ્રેરણા પ્રમાણે અબ્રાહમ ઇસાકને એક ટેકરી ઉપર લઈ ગયા અને બલિદાનની તૈયારી કરી ત્યાં આકાશવાણી થઈ કે, ``બસ, હવે બલિદાનની જરૂર નથી, મેં તો તારી શ્રદ્ધાની કસોટી માટે બલિદાન માગ્યું હતું." બલિદાન બંધ રહ્યું ઇસાક બચી ગયો. ત્યારથી મુસ્લિમો બકરાઈદ મનાવે છે અને બકરાઓનું બલિદાન આપે છે. પૂર્વે કહ્યું તેમ અબ્રાહમ આદિ સુધારક હતા. કોઈ પણ સુધારા ખાસ કરીને ધર્મસુધારા વિરોધ વિનાના હોતા નથી. અબ્રાહમના એકેશ્વરવાદ અને મૂર્તિપૂજાના વિરોધનો ભારે વિરોધ થયો, તે એટલો પ્રચંડ હતો કે તેમને દેશનિકાલ થવું પડ્યું!

બરાબર એ જ સમયે એટલે કે ચાર હજાર વર્ષ ઉપર ભારતમાં ઉપનિષદના ઋષિઓએ એક જ બ્રહ્મની ચર્ચા કરી હતી, પણ તેમને દેશનિકાલ થવું પડ્યું ન હતું, કારણ કે પ્રજા ધર્મઝનૂની ન હતી. પ્રજા ધર્મચર્ચાને સહન કરતી હતી. ઝનૂની પ્રજા ચર્ચા સહન કરી શકતી નથી. બીજું કારણ એ હતું કે ઉપનિષદના ઋષિઓએ દેવી-દેવતાઓને તદ્દન નકારી કાઢ્યાં ન હતાં, પણ બધાંનો સ્વીકાર કરીને એક બ્રહ્મમાં સમીકરણ કર્યું હતું. અર્થાત્ એ પણ બ્રહ્મ જ છે, એટલું જ નહીં જગતની વિશિષ્ટ વિભૂતિઓ જેમ કે સૂર્ય-ચંદ્ર વગેરેને પણ બ્રહ્મમાં સમાવી લીધાં હતાં. તેથી નકાર ન થવાથી ખંડનવૃત્તિ જાગી ન હતી. બંને પ્રજાઓ અને બંને ધર્માચાર્યો વચ્ચેનો આ ભેદ સમજવો જોઈએ.

આમ જુઓ તો પયગંબરસાહેબને પણ ભારે અપમાનિત થઈને મક્કાથી મદીના હિજરત કરવી પડી હતી, કારણ કે પ્રજા ઝનૂની હતી. આવી હિજરત ચાર્વાક, બુદ્ધ કે મહાવીરને કરવી પડી ન હતી. તેઓ તો ઈશ્વરનો જ ઈન્કાર કરતા હતા, છતાં અહીં જ રહ્યા હતા અને પૂજાયા હતા. આધુનિક કાળમાં દયાનંદજી મૂર્તિપૂજા અને દેવ-દેવીઓના સખત વિરોધી હોવા છતાં તેમને દેશનિકાલ થવું પડ્યું ન હતું, કારણ કે પ્રજા ઝનૂની ન હતી. પ્રત્યેક દેશની પ્રજાનું પોતાનું વ્યક્તિત્વ હોય છે.

પ્રજા વીફરે એટલે મોટા રાજા પણ દેશમાં રહી શકે નહીં. કેનાનની પ્રજા અબ્રાહમ ઉપર વીફરી હતી તેથી અબ્રાહમ ઉચાળા ભરીને કેનાન છોડીને કોઈ બીજા દેશની શોધમાં નીકળી પડ્યા. સાથે પરિવાર – બાળબચ્ચાં, ઊંટ-બકરાં-ઘેટાં-ગધેડાં હતાં. આ પ્રદેશમાં આ પશુઓનું મહત્ત્વ હતું. જ્યારે ભારતમાં ગાયોનું મહત્ત્વ હતું.

અબ્રાહમે િહજરત તો કરી, પણ એક બહુ મોટી ઉપાધિ તેમની સાથે હતી. તે હતી રૂપરૂપનો અંબાર એવી તેની પત્ની સારાહ. હિજરતીઓને સ્થાનિક લોકો લૂંટી લેતા હોય છે. એમાં સૌથી વધુ લૂંટાવાનો ભય સ્ત્રીઓને હોય છે. તેમાં પણ રૂપ તો હંમેશાં લૂંટાતું રહ્યું છે. એટલે તો રૂપને સંતાડવું પડતું હોય છે. લોકોની નજર રૂપભૂષી હોય છે. તેમાં પણ ઝનૂની પ્રજા વધુ રૂપભૂષી હોય છે. અબ્રાહમે સારાહને એક પેટીમાં સંતાડી દીધી. હવા જવા માટે પેટીને કાણાં પાડ્યાં હતાં, પણ અબ્રાહમ જેવા કબ્તીના દેશમાં પહોંચ્યા કે જકાત કર્મચારીએ પેટી ખોલવાનો આગ્રહ કર્યો. ઘણી રકઝક પછી અબ્રાહમને પેટી ખોલવી પડી. આ શું? અંદર તો રૂપરૂપનો અંબાર સારાહ હતી. તેને બાદશાહ પાસે લઈ જવામાં આવી. બાદશાહ તો ઘેલો-ઘેલો થઈ ગયો. બહુ સ્ત્રીભોગી પુરુષો રૂપાળી સ્ત્રીને જોતાં જ ઘેલા થઈ જતા હોય છે. સારાહને પામવા બાદશાહે લાંબો હાથ કર્યો, પણ આ શું? ચમત્કાર થયો. હાથ તરત જ સુકાઈ ગયો. વ્યક્તિને તરત જ પ્રભાવિત કરનારું તત્ત્વ ચમત્કાર હોય છે, પછી તે સાચો હોય કે ખોટો હોય. ચમત્કાર થયો નહીં કે નમસ્કાર થયા નહીં! એટલે તો લોકો આ ટૂંકા માર્ગને પસંદ કરે છે. ભારતમાં જેટલા ચમત્કાર થાય છે, એટલા બીજે ક્યાંય થતા નથી. કહેવાની જરૂર નથી કે એ બધા ઉપજાવી કાઢેલા હોય છે. ઝનૂની પ્રજા જેવી જ બીજી અંધશ્રદ્ધાળુ પ્રજા પણ હોય છે. જે ચમત્કારઘેલી હોય છે. ભારતની મોટા ભાગની પ્રજા તેમાં નંબર લઈ જાય.

ચમત્કારથી બાદશાહ અટકી ગયો. સારાહ બચી ગઈ. એટલું જ નહીં, બાદશાહે અબ્રાહમને પોતાની હાજરા નામની શાહજાદી પરણાવી દીધી. હવે અબ્રાહમને બે પત્નીઓ થઈ ગઈ : સારાહ અને હાજરા.

હાજરાથી અબ્રાહમને એક પુત્ર થયો જેનું નામ ઇસ્માઈલ પડ્યું અને સારાહથી જે પુત્ર થયો તેનું નામ ઇસાક પડ્યું. આમ ઇસ્માઈલ અને ઇસાક બે પુત્રો થયા. ઇસ્માઈલથી આરબો થયા અને ઇસાકથી યહૂદીઓ થયા. આ રીતે આરબો અને યહૂદીઓ એક જ બાપ પાણ બે માતાઓના પુત્રો રૂપે સગા ભાઈઓ થયા, જે આગળ જતાં ભયંકર દુશ્મનો થયા.

તા. 28/11/2020

ઇઝરાયલની આઝાદી

અબ્રાહમની બે પત્નીઓમાંથી બે ધારાઓ નીકળી. આપણે હાજરામાંથી નીકળેલી આરબધારાની હમણાં ચર્ચા કરવી નથી, પણ સારાહમાંથી નીકળેલી યહૂદીધારાની જ ચર્ચા કરવાની છે. સારાહને ઇસાક નામનો પુત્ર થયો. તેને જેકબ નામનો પુત્ર થયો. જેકબને બાર પુત્રો થયા, જેમાંથી બાર ગોત્રો વિકસિત થયાં. અત્યારે બાર પ્રજાતિના યહૂદીઓ મનાય છે. ભારતમાં પણ એક જ બ્રહ્માપ્રજાપતિની વંશપરંપરામાં ઘણા ઋષિઓ થયા, જેમના નામે ગોત્રો પ્રચલિત થયાં. તેથી એક ગોત્રમાં એક જ D.N.A. હોય. જેમાં એક જ પ્રકારના D.N.A. હોય તેવાં સગોત્ર વિવાહની મનાઈ છે. આવી મનાઈ યહૂદી, મુસ્લિમોમાં નથી. ભારતમાં હિન્દુઓ આંતરગોત્ર વિવાહ કરે છે.

આ યહૂદી પરંપરામાં સૌથી મહત્વની વ્યક્તિ જન્મી તેનું નામ મોજિજ અથવા મુસા છે. તેણે આખી કોમને ગુલામીમાંથી મુક્ત કરાવી હતી. તેની કથા રોચક છે.

ઈસવીસન બે હજાર વર્ષ પૂર્વે યહૂદીઓ કેનાન પ્રદેશમાં રહેતા હતા. ઇજિપ્તના રાજાઓ તેમની પાસે ગુલામીનું કામ જરબદસ્તી કરાવતા. એ જમાનો વેઠનો હતો. રાજા-મહારાજાઓ પ્રજા પાસે વેઠ કરાવતા. નામ માત્રનું એબ ઢંકાય તેટલું કપડું આપતા, જેને કમર ઉપર લપેટીને વેઠિયા કાળી મજૂરી કરતા. મિસરના પિરામિડો આવી રીતે વેઠથી બંધાયેલા છે. મારે બે વાર પિરામિડ જોવા જવાનું થયું. એક વાર તો છેક નીચે ભોંયરામાં જવાનું થયું હતું. આ ગુલામ વેઠિયા તરાપામાં દૂરથી સો-બસો માણની શિલાઓ ખેંચી લાવતા, ઘડતા અને એક ઉપર બીજીને ચઢાવીને પિરામિડ બનાવતા. પિરામિડની અંદર બાદશાહના મડદને મમી બનાવીને અઢળક જર-ઝવેરાત સાથે રાખતા. તેમની ધારણા હતી કે એક દિવસ બધા સજીવન થશે. પોતાની સેવા માટે દાસ-દાસીઓને પણ જીવતાં દાટી દેતાં.

મિસરના બાદશાહનો એવો હુકમ હતો કે જેટલાં બાળકો જન્મે તેમાં જે નર હોય તેમને મારી નાખવા. માત્ર કન્યાને જ જીવતી રાખવી, જે બાદશાહના ઉપભોગમાં કામ આવે. આ હુકમ પ્રમાણે હજારો નર બાળકો મારી નાખવામાં આવ્યાં. એવામાં એક પરિવારમાં એક દીકરો જન્મ્યો. તે બહુ રૂપાળો હોવાથી તેનાં માતા-પિતાએ તેને સંતાડી દીધો. થોડા સમય પછી બાદશાહથી ડરીને તેને નદીના પ્રવાહમાં ટોપલીમાં તરતો મૂકી દીધો. હવે તેનું જે થવાનું હોય તે થાય. ટોપલી તરતી-તરતી આગળ ચાલી, જ્યાં શાહજાદી સ્નાન કરતી હતી. તેણે ટોપલી મંગાવીને જોયું તો રૂપાળો બાળક હતો. જરા તુલના કરો. કુંતીએ લોકલાજથી ભય પામીને આવી જ રીતે કર્ણનો ત્યાગ કરી દીધો હતો. અહીં બાદશાહના ભયથી બાળકનો ત્યાગ કરવામાં આવ્યો હતો. આ જ બાળક આગળ જતાં યહૂદીઓનો ઉદ્ધારક મોજિજ થયો. આરબો તેને મુસા કહે છે. શાહજાદીએ બાળકને કોઈ ધાવને સોંપવાનો હુકમ કર્યો. યોગાનુયોગ મોજિજને સંતાડી દેનાર ખરી માતા મળી ગઈ. શ્રીકૃષ્ણ પણ આવી જ રીતે જમુના પાર કરીને ભાગ્યા હતા.

મોજિજ મોટા થયા અને તેમને ઇજિપ્ત છોડીને મિધાનમાં જવું પડ્યું. ત્યાં પરણ્યા. એક દિવસ હેરોબના પર્વત પર તે ઘેટાં ચારતા હતા, એવામાં તેમને ફરિસ્તાનાં દર્શન થયાં. ફરિસ્તો એટલે દેવદૂત. કેટલીક વાર પરમેશ્વર પોતાના દૂત દ્વારા પોતાના ભક્તને જરૂરી સંદેશો આપતા હોય છે. "એ મોજિજ, તું જલદીથી મિસર જા. ત્યાં તારા ધર્મભાઈઓ બહુ દુઃખ વેઠી રહ્યા છે. મિસરનો રાજા ફારૂન તેમને બહુ ત્રાસ આપે છે." મોજિજ પોતાની પત્ની અને પુત્રને લઈને મિસર ગયો અને રાજાને વારંવાર પ્રાર્થના કરી કે અમારા ધર્મભાઈઓને ગુલામીમાંથી મુક્ત કરો, પણ

રાજા માન્યો નહીં. પછી મિસરનાં એક પછી એક બાળકો મરવા માંડ્યાં. આ ચમત્કાર જોઈને રાજા ગભરાયો. તેણે ગુલામ યહૂદીઓને મુક્ત કર્યાં તથા દેશ છોડીને જવાની રજા આપી. લગભગ છ લાખ ગુલામોએ પોતાના વતન જવા માટે હિજરત કરી. તે સમયની આ સૌથી મોટી િહજરત હતી.

યહૂદીઓના ગયા પછી મિસરમાં મજૂરોનું ખાલીપાણું આવી ગયું. કોઈ કામ કરનાર મજૂર જ ના મળે. આપણે માનીએ કે ના માનીએ પણ આખી દુનિયાનાં બધાં તંત્રો કોઈ ને કોઈ મજૂરોથી ચાલતાં હોય છે. મજૂરો વિના વિશ્વનું માનવીય સંચાલન શક્ય નથી. મિસરના રાજા ફારૂને ફરી હુકમ કર્યો કે, ``જાવ દોડો, ગુલામોને પકડી લઈ આવો." રાજાના સૈનિકો ગુલામોની પાછળ દોડ્યા અને સમુદ્રકિનારે જતાં-જતાં તેમને પકડી પાડ્યા, પણ મોજિજના પ્રતાપે સમુદ્રે યહૂદીઓને રસ્તો કરી આપ્યો. તેથી બધા યહૂદીઓ ઝટપટ સમુદ્રને પેલે પાર નીકળી ગયા. જેવા તે પાર થયા કે સમુદ્ર પાછો હતો તેવો થઈ ગયો. એટલે બાદશાહની સેના તેને પાર કરી શકી નહીં. આ સમુદ્રને રાતો સમુદ્ર કહેવામાં આવે છે.

સમુદ્ર તો પાર કર્યો પણ હવે ખાવું-પીવું શું? એ મોટો પ્રશ્ન હતો. ભૂખ અને તરસનાં દુઃખો વેઠતાં-વેઠતાં અંતે બધો સમૂહ પોતાના વતન કેનાનની નજીક પહોંચી ગયો. વતનને આંખોથી જોવા મોજિજ ઊંચા પર્વત પર ચઢ્યો. નરી આંખે તેણે દૂર-દૂર સુધી ફેલાયેલા વતનનાં દર્શન કર્યાં અને ધન્ય-ધન્ય થઈ ગયો. પણ આ નીબો પર્વત ઉપર મોજિજે પોતાનો દેહ ત્યાગી દીધો. ત્યારે તેની ઉંમર 120 વર્ષની હતી. અહીં તેની દફનવિધિ થઈ હતી. તેના મૃત્યુના સમાચાર જાણીને યહૂદીઓએ ત્રણ દિવસ સુધી શોક મનાવ્યો હતો. મોજિજ પછી યહૂદીઓનું નેતૃત્વ જોશુઓને સોંપવામાં આવ્યું. નેતા વિના ગમે તેટલો મોટો સમૂહ સુરક્ષિત રહી શકે નહીં. તેથી નેતા જરૂરી છે. જોશુઓના નેતૃત્વમાં બધાય યહૂદીઓ પોતાના વતન કેનાન તો પહોંચ્યા પણ ત્યાં રહેનારા લોકો સાથે ઘણાં યુદ્ધો કરવા પડ્યાં. વિશ્વમાં આજ સુધી બધા દેશોમાં જૂની પ્રજા અને નવી આવેલી પ્રજા વચ્ચે ઘર્ષણ થયા જ કરતું હોય છે. નવો વસવાટ સરળ હોતો નથી. સર્વાંધવલના સિદ્ધાંત પ્રમાણે જે વધુ શક્તિશાળી પ્રજા હોય છે તે જૂની પ્રજા પર ચઢી બેસતી હોય છે. જોશુઓએ અનેક યુદ્ધો કરીને અહીં ગેરીકો નામનું શહેર વસાવ્યું અને શેરામ શહેરને પોતાનું વડું મથક તથા રાજધાની બનાવ્યું. આ રીતે યહૂદીઓ સદીઓ પછી ફરી પોતાના માદરે વતન કેનાન અર્થાત્ પેલેસ્ટાઇનમાં વસતા થયા.

જોશુઓ યહૂદીઓ માટે બહુ મહત્વના મહાપુરુષ મનાય છે, કારણ કે યહૂદીઓને તેમના પોતાના વતન કેનાન અર્થાત્ પેલેસ્ટાઇનમાં તેમણે નિવાસ કરાવ્યો. પ્રથમ મહત્વનું સ્થાન મોજિજને અપાય છે, કારણ કે મોજિજે યહૂદીઓને ચારસો વર્ષની ગુલામીમાંથી મુક્ત કરાવ્યા. આ રીતે યહૂદીઓ તેમના વતનમાં રહ્યા, તેમનો પહેલો રાજા સોલ થયો, પણ તે યોગ્ય નહોતો. રાજાઓની પરંપરામાં ડેવિડ રાજા થયો. તેણે જેરૂસલેમને રાજધાની બનાવી. પહેલાં આ નગર માત્ર સલેમ જ હતું, પણ પછી જેરૂ શબ્દ જોડીને જેરૂસલેમ બનાવ્યું. ડેવિડ મહાન રાજવી થયો, તેના પછી તેના પુત્ર સોલોમન રાજા થયો. તે પણ મહાન હતો. કહેવાય છે કે સોલોમન રાજાને સાતસો પત્નીઓ અને ત્રણસો રખાતો હતી. સોલોમનનો સમય ઈસવીસન પૂર્વ 960થી 922 સુધીનો હતો. તેની પાસે બહુ મોટી સેના હતી. તેણે જ્યાં મોજિજનું મૃત્યુ થયું હતું ત્યાં ભવ્ય મંદિર બનાવવાની યોજના બનાવી હતી. આ માટે તેણે હજારો પશુઓનાં બલિદાન આપીને મંદિરનું બાંધકામ શરૂ કર્યું હતું. મંદિર બાંધતાં વીસ વર્ષ લાગ્યાં હતાં. આ ભૂભાગનો સોલોમન ચક્રવર્તી રાજા બન્યો હતો. તેણે પેલેસ્ટાઇન એટલે કે ઇઝરાયલ પર ચાલીસ વર્ષ રાજ કર્યું હતું. પૂર્વ કહ્યું તેમ તેણે ઘણી પત્નીઓ અને રખાતો રાખી હતી, તેથી તેને કામુક રાજા પણ કહેવાય છે. સોલોમનના સમયમાં જેરૂસલેમ સર્વોચ્ચ ઊંચાઈ પર પહોંચ્યું હતું. તેના મૃત્યુ

પછી તેને દાઉદનગરમાં દાટવામાં આવ્યો હતો. તેની શિબા નામની એક પ્રેમિકા હતી. જેની ઘણી પ્રણયકથાઓ પ્રચલિત થઈ છે. અર્થાત્ સોલોમનની પ્રેમગાથા છે અને શૌર્યગાથા પણ છે. આ રીતે યહૂદીઓનો પેલેસ્ટાઇન અને જેરૂસલેમનો સુવર્ણયુગ ચાલતો હતો.

કોઈનો પણ સુવર્ણયુગ સદા-સદાને માટે ચાલતો નથી. યુગો બદલાતા રહેતા હોય છે, એ પ્રમાણે યહૂદીઓનો પણ યુગ બદલાયો. ઈ. સ. 70માં રોમનોએ પેલેસ્ટાઇન પર આક્રમણ કર્યું. જેના પરિણામે પેલેસ્ટાઇન અને તેમાં રહેનારા યહૂદીઓ રોમન સરકારના ગુલામ થઈ ગયા. રોમનોએ

ઈ. સ. 313 સુધી જેરૂસલેમ પર રાજ કર્યું. એ પછી ઈ. સ. 637થી 1091 સુધી આરબોએ રાજ કર્યું. એ પછી ઈ. સ. 1517થી 1917 સુધી તુર્કોએ રાજ કર્યું. ઈ. સ. 1918થી 1948 સુધી બ્રિટિશરોએ રાજ કર્યું. આ રીતે ઇઝરાયલમાં યહૂદીઓ આઝાદ થયા ત્યાં સુધી જુદી-જુદી સરકારોએ યહૂદીઓ પર રાજ કર્યું. આ વર્ષો દરમિયાન યહૂદીઓ વિશ્વભરના જુદા-જુદા દેશોમાં વસતા રહ્યા. તેમની ખાસિયત એ હતી કે તે વ્યાપારી કોમ હોવાથી જ્યાં રહેતા ત્યાં વ્યાપાર અને વ્યાજ-વટાવનો ધંધો કરતા રહ્યા. તેથી, અપેક્ષા કરતાં બીજી પ્રજાની તુલનામાં તે સમૃદ્ધ રહેતા હતા અને સમૃદ્ધિ ઈર્ષા વિનાની હોતી નથી, કારણ કે સમૃદ્ધ પ્રજાના સમૂહો અપેક્ષાકૃત વધુ સુખ-સાહ્યબી ભોગવતા હોય છે. આ બધાં કારણોસર સ્થાનિક લોકોનો વિરોધ સહન કરવો પડતો હોય છે. હિટલરને તો યહૂદીઓ પ્રત્યે એટલી બધી ઘૃણા હતી કે તેણે બીજા વિશ્વયુદ્ધ વખતે જુદા-જુદા ગેસચેમ્બરના કેમ્પો બનાવીને સાંઠ લાખ યહૂદીઓને મારી નાખ્યા હતા.

બીજું વિશ્વયુદ્ધ ઈ. સ. 1945માં સમાપ્ત થયું. આ વર્ષે યહૂદીઓ માટે વિશ્વમાં પોતાનું એક સ્વતંત્ર રાષ્ટ્ર હોય તેવી માંગણી ઊભી થવા લાગી. યહૂદી નેતા બેન ગુરિયને પેલેસ્ટાઇનમાંથી બ્રિટિશ સત્તાની સમાપ્તિની માંગણી કરી. જેમ ભારત પર અંગ્રેજોની સત્તા હતી તેમ પેલેસ્ટાઇન પર પણ અંગ્રેજોની સત્તા હતી. યહૂદીઓની ચળવળ વધુ ને વધુ જોરદાર થવા લાગી. તે વખતે સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘ એટલે કે UNOનો જન્મ થઈ ચૂક્યો હતો. તેણે એક ખરડો તૈયાર કર્યો કે, પેલેસ્ટાઇનમાંથી બ્રિટિશ સત્તા નાબૂદ થાય, આઝાદ થયા પછી જ બીજી વ્યવસ્થા ના થાય ત્યાં સુધી રાષ્ટ્રસંઘ વહીવટ કરે. પેલેસ્ટાઇનના ત્રણ ભાગ કરવામાં આવ્યા. જેમ હિન્દુસ્તાનમાં ભારત અને પાકિસ્તાન એમ બે રાષ્ટ્રો થયાં. તેમ પેલેસ્ટાઇનના એક ભાગમાં યહૂદીઓ, બીજા ભાગમાં આરબો અને ત્રીજા ભાગમાં જેરૂસલેમને આંતરરાષ્ટ્રીય ઝોન તરીકે સ્વતંત્ર રાખ્યું. આ વિભાજનનો યહૂદીઓએ સ્વીકાર કર્યો, પણ આરબો બહુ નારાજ થયા, કારણ કે તેમના હાથમાંથી પેલેસ્ટાઇનનો મોટો ભાગ અને જેરૂસલેમ લઈ લેવામાં આવ્યાં હતાં. દુઃખની વાત એ છે કે આ ખટપટમાં ભારતના પ્રધાનમંત્રી પંડિત નેહરુ આરબોની સાથે અને યહૂદીઓની વિરુદ્ધમાં હતા.

ભારતમાં થયું તેમ આ નિર્ણયની જાહેરાત થતાંની સાથે જ કોમી હુલ્લડો ફાટી નીકળ્યાં. જેરૂસલેમમાં આરબોએ સાત યહૂદીઓને મારી નાખ્યા. જેનો વિરોધ કરવા યહૂદીઓએ હડતાળ પાડી. હવે તેઓ સમજી ગયા હતા કે આપણાથી જેરૂસલેમમાં રહી શકાશે નહીં. તેથી, જેમ પાકિસ્તાનમાંથી હિન્દુઓ ભાગીને લાખોની સંખ્યામાં ભારત આવી ગયા, તેમ યહૂદીઓ પણ જેરૂસલેમથી ભાગી-ભાગીને સુરક્ષિત સ્થાનોમાં રહેવા ચાલ્યા ગયા. આ સંક્રાંતિકાળ હતો એટલે પેલેસ્ટાઇનનો વહીવટ રાષ્ટ્રસંઘ તરફથી થતો હતો. પેલેસ્ટાઇનમાં તે વખતે અંગ્રેજોનું એક લાખનું સૈન્ય હતું, પણ તે નિષ્ક્રિય થઈ ગયું અને અંતે તેને બહાર કાઢી લેવાની અંગ્રેજોએ ઘોષણા કરી. જેરૂસલેમમાં આરબ નેતા મુફ્તીએ જેહાદ કરવાની આજ્ઞા આપી. મુસલમાનો એટલે કે આરબો યહૂદીઓ પર તૂટી પડ્યા અને 900 યહૂદીઓને મારી

નાખ્યા. ત્યારે પેલેસ્ટાઈનમાં સાત લાખ યહૂદીઓ રહેતા હતા અને દશ લાખ આરબો રહેતા હતા. આ આરબોની સાથે આજુબાજુનાં આરબ રાષ્ટ્રોના આરબો પણ સહાયક હતા. બધા મળીને તેમની સંખ્યા ત્રણ કરોડ થતી હતી.

તા. 14મી મે, 1948ના રોજ ઇઝરાયલની આઝાદીની ઘોષણા કરવામાં આવી, જે ભારતની આઝાદી પછીના એક વર્ષે થઈ. ઇઝરાયલના પહેલા પ્રમુખ વાઈઝમેન બન્યા અને વડાપ્રધાન ડેવિડ બેન ગુરિયન બન્યા. જેમ ભારતની આઝાદીના યોદ્ધાઓ 1947માં ભારતના રાજનેતા બન્યા, તેમ ઇઝરાયલમાં પણ બન્યું. હવે કાયદેસર બે રાષ્ટ્રોનું અસ્તિત્વ આવી ગયું. એક યહૂદીઓનું અને બીજું આરબોનું. જેરુસલેમને પણ બે ભાગમાં વહેંચી દેવામાં આવ્યું. આ રીતે ઇઝરાયલની સ્થાપના થઈ. ઇઝરાયલની સ્થાપના થતાંની સાથે જ વિશ્વભરમાં રહેનાર યહૂદીઓ વિમાનો, જહાજો અને જે મળ્યું તે વાહન લઈને પોતાના વતન તરફ દોડી આવ્યા. તેમનો વતનપ્રેમ એટલો બધો અદ્ભુત હતો કે જોતજોતામાં વિશ્વભરમાંથી નવા ઇઝરાયલમાં યહૂદીઓનાં ટોળેટોળાં ભેગાં થવા લાગ્યાં, પણ આ નિર્ણયને આરબોએ માન્ય કર્યો નહીં. તેઓ પૂરા પેલેસ્ટાઈનને આરબ બનાવવા માગતા હતા. તેથી લગભગ બધાં જ આરબ રાષ્ટ્રોએ મળીને સંયુક્ત રીતે ઇઝરાયલ પર હુમલો કરી દીધો. ઇઝરાયલને આઝાદ થયાને હજી એક વર્ષ પણ થયું નહોતું, ત્યાં તેના પર આરબોએ ભયંકર યુદ્ધ થોપી દીધું. આ યુદ્ધ 27 દિવસ ચાલ્યું પણ અંતે 24 ફેબ્રુઆરી, 1949ના રોજ સંયુક્ત રાષ્ટ્રની દખલગીરીથી યુદ્ધવિરામ થયો. ઇઝરાયલને રાહત થઈ.

તા. 28/11/2020

મિસર અને સિરિયાનું યુદ્ધ

આટલી બધી પૂર્વભૂમિકા લખવાનો હેતુ એ છે કે લોકો ઇઝરાયલની વતનભૂમિ પેલેસ્ટાઇન વિશે માહિતગાર થાય. 4000 વર્ષ ઉપર અબ્રાહમના સમયથી યહૂદીઓ અહીં રહેતા હતા અને પછી કોઈ કારણોસર તેમને આ ભૂમિ છોડીને અન્યત્ર જવું પડ્યું હતું. તેમાં મિસરમાં સદીઓ સુધી ગુલામી ભોગવીને કારમી મજૂરી કરવી પડતી હતી. ઘણાં દુઃખો ભોગવ્યા પછી તેમને મોજિજ નામના પૂર્વજે મિસરમાંથી બહાર કાઢ્યા અને ફરી પાછા પેલેસ્ટાઇનમાં લઈ આવ્યા. અહીંયાં એક પછી એક રાજાઓ થયા અને અહીં વર્ષો સુધી રહ્યા પછી જુદી-જુદી રાજસત્તાઓ પેલેસ્ટાઇન પર રાજ કરતી થઈ. એમાં તુર્કોનું ઓટોમન સામ્રાજ્ય અને આરબોનું આરબ રાજ્ય પણ સ્થાપિત થયું. છેવટે અંગ્રેજ રાજસત્તા સ્થાપિત થઈ. ત્યાં સુધી યહૂદીઓને વતન છોડીને દુનિયાભરના જુદા-જુદા દેશોમાં ભાગી જવું પડ્યું. આ સમયે યહૂદીઓ પોતાના માટે એક સાર્વભૌમ સ્વતંત્ર રાષ્ટ્રની માંગણી કરતા હતા. જેના પરિણામે પેલેસ્ટાઇનના ત્રણ ભાગ થયા. એક ભાગ આરબોનો, બીજો ભાગ યહૂદીઓનો અને ત્રીજો જેરૂસલેમનો. જેરૂસલેમ નગર સ્વતંત્ર કરવામાં આવ્યું. આ વહેંચણી યહૂદીઓએ સ્વીકારી લીધી, પણ આરબોને સ્વીકાર્ય ન થઈ. જેથી આરબોએ એકસાથે મળીને ઈ. સ. 1947-48માં યહૂદીઓ પર હુમલો કરી દીધો.

જરા તુલના કરો. ભારત 1947માં આઝાદ થયું કે તરત જ પાકિસ્તાને પઠાણોને આગળ કરીને કાશ્મીર ઉપર હુમલો કરી દીધો હતો. આ જંગલી આદિવાસીઓ મારઘાડ મચાવતા-મચાવતા છેક શ્રીનગર સુધી પહોંચવાની તૈયારીમાં હતા ત્યારે સરદાર સાહેબે તત્કાળ શ્રીનગરના હવાઈમથક પર ભારતની વાયુસેનાને ઉતારીને શ્રીનગરને બચાવી લીધું હતું. ખરેખર તો કાશ્મીરનો કેસ બગાડવામાં ત્રણ માણસોએ મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી. પહેલી ભૂલ મહારાજા હરિસિંહે કરી હતી. જેમણે બહુ મોડે સુધી કાશ્મીરના વિલયને રોકી રાખ્યો હતો. બીજી ભૂલ તે સમયના પ્રધાનમંત્રી પંડિત નેહરુએ કરી હતી. નેહરુજીએ ખરેખર તો એક નહીં, ત્રણ ભૂલો કરી હતી : પહેલી ભૂલ કાશ્મીરનો પ્રશ્ન સરદાર સાહેબને આપવાની જગ્યાએ પોતાની પાસે રાખ્યો હતો. બીજી ભૂલ જ્યારે આપણી સેના આદિવાસી પઠાણોને અને પાકિસ્તાનોની સેનાને પાછી ભગાડી રહી હતી ત્યારે એમની ઇચ્છાવિરુદ્ધ UNOમાં ગયા અને યુદ્ધવિરામનો સ્વીકાર કર્યો. જેના કારણે / કાશ્મીર પાકિસ્તાનના કબજામાં ચાલ્યું ગયું. જે હજી પણ તેની પાસે છે. ત્રીજી ભૂલ પંડિતજીએ અયોગ્ય માણસને કાશ્મીરના પ્રધાનમંત્રી બનાવીને કરી. જેણે કાશ્મીરનું વાતાવરણ બગાડ્યું. આ રીતે આઝાદીની સાથે જ ભારત ઉપર પણ પાકિસ્તાને પહેલું આક્રમણ કર્યું હતું. ફરક એટલો જ હતો કે આ આક્રમણમાં પ્રત્યક્ષ રીતે માત્ર પાકિસ્તાન જ સંડોવાયેલું હતું. જ્યારે ઇઝરાયલ પર આક્રમણ કરવામાં આવ્યું તેમાં આરબોના મિસર, ઇરાક, જોર્ડન, લેબનોન અને સિરિયા એમ પાંચ-છ રાષ્ટ્રો સંકળાયેલાં હતાં. જોકે પાછળથી સહાય કરનારાં તો બધાં આરબ રાજ્યો હતાં. આ પાંચ રાજ્યોએ એકીસાથે પાંચ મોરચા ખોલી દીધા, એટલે ઇઝરાયલને એક મોરચે નહીં પણ જુદા-જુદા પાંચ મોરચે એકસાથે યુદ્ધ કરવાનું થયું. યહૂદીઓની પાસે જે સેના હતી તેનું નેતૃત્વ મેનાકિમ બેગિન, ડેવિડ બેન ગુરિયન અને મોસે દયાન કરતા હતા. મોસે દયાન બહુ અનુભવી અને સાહસી સેનાપતિ હતા. તેમણે એક આંખ યુદ્ધમાં ગુમાવી હતી તેથી તે એક આંખે કાણા હતા, પણ એમણે અનેક યુદ્ધો બહુ કુશળતાથી લડ્યાં અને જીત્યાં.

આરબોની તુલનામાં ઇઝરાયલ પાસે ઘણા ઓછા સૈનિકો હતા, પણ જે હતા તે

બરાબર પ્રશિક્ષિત અને બહાદુર હતા. શરૂઆતમાં 29,673 સૈનિકોથી આરબોનો સામનો કર્યો, પણ જેમ-જેમ વિશ્વમાં ખબર પડી તેમ-તેમ વિશ્વભરમાંથી યહૂદીઓ કામઘંધો છોડીને વતન તરફ દોડ્યા અને સેનામાં ભરતી થઈ ગયા. આવી રીતે વૉલન્ટરી સૈનિક સંખ્યા 1,15,000ની થઈ ગઈ. આરબોની સેનામાં મિસર, ઇરાક, જોર્ડન, સિરિયા અને લેબનોનથી ઘણા સૈનિકો લડવા તૈયાર હતા. પેલેસ્ટાઇનમાં રહેનારા આરબો પ્રશિક્ષિત ન હતા તોપણ 12,000 સૈનિકો લડવા તૈયાર હતા. પેલેસ્ટાઇનીઓ પાસે સારાં હથિયારો ન હતાં, કારણ કે અંગ્રેજોની સત્તા વખતે તેમનાં હથિયારો જપ્ત કરી લેવામાં આવ્યાં હતાં. જ્યારે જોર્ડનની સેના બહુ શક્તિશાળી હતી અને તેનું નેતૃત્વ મેજર જનરલ જર્હાન બેર્ગેટ ગલબ કરતા હતા. જોર્ડનની સેના જેરૂસલેમ પર મોરચો લાવી હતી, કારણ કે જોર્ડનની ઇચ્છા જેરૂસલેમને પોતાના કબજામાં લઈ લેવાની હતી.

ઇરાકમાંથી જે સેના આવી હતી તેમાં 21,000 સૈનિકો હતા. તેમની પાસે 100 લડાકુ વિમાનો હતાં. તેના કમાન્ડર જનરલ નૂર-અદ્-દીન મોહમ્મદ હતા. 15મેના રોજ ઇરાકી એન્જિનિયરોએ નાવોનો પુલ બનાવીને જોર્ડન નદી પાર કરીને ઇઝરાયલ પર હુમલો કરી દીધો, પણ ઇઝરાયલે તેને નિષ્ફળ બનાવી દીધો. ઇઝરાયલી સેનાએ આરબ સેનાને બહુ નુકસાન પહોંચાડ્યું અને તેને લગભગ ખતમ જ કરી નાખી.

મિસરની સેનામાં 40,000 સૈનિકો હતા. તેનું નેતૃત્વ મેજર જનરલ અહમદ અલી અલ અવાવી કરતા હતા. તેની પાસે એક ટૅન્કની બટાલિયન, એક તોપખાનાની બટાલિયન, મશીનગનોની બટાલિયન તથા 54 લડાકુ વિમાનો હતાં. 13 ટૅન્કો તથા 90 તોપો લઈને યુદ્ધમાં ઊતર્યા હતા.

સિરિયાની સેનામાં 12,000 સૈનિકો અને 50 લડાકુ વિમાનો હતાં. આ રીતે આટલી બધી સેના અને સરંજામ લઈને એકસાથે આરબો ચારેય તરફથી તટી પડ્યા હતા. 26 મે, 1948ના રોજ યુદ્ધની ઘોષણા થઈ ગઈ. ઇઝરાયલ પણ પોતાના સૈનિકોને લઈને બધા મોરચે સામનો કરવા લાગ્યું. શરૂઆતમાં જ ઇઝરાયલે પોતાના દ્વારા મિસરનાં વિમાનોને નષ્ટ કરી નાખ્યાં. આખી બાજુ પલટાઈ ગઈ. ઇઝરાયલે યુદ્ધના ધોરણે ચેકોસ્લાવાકિયા પાસેથી 25 વિમાનો ખરીદી લીધાં. આ વિમાનો દ્વારા અમાન પર હુમલો કરી દીધો. અંતે ગાઝા, દમિશ્ક અને કાહિરા પર પણ હવાઈ હુમલા કરીને આરબોને વેરવિખેર કરી દીધા. આ યુદ્ધમાં ઇઝરાયલના 6373 સૈનિકો માર્યા ગયા અને આરબોના 15,000 સૈનિકો માર્યા ગયા. 10,000 યહૂદીઓને ઘર છોડવું પડ્યું પણ યુદ્ધનાં ત્રણ વર્ષમાં 7,00,000 યહૂદીઓ આવીને ઇઝરાયલમાં વસી ગયા. આ રીતે આ યુદ્ધમાં ઇઝરાયલનો હાથ ઉપર રહ્યો. આરબોએ ઘણું જોર કર્યું પણ અંતે ઇઝરાયલનું કશું બગાડી શક્યા નહીં. છેવટે યુદ્ધવિરામ થયો અને શાંતિ થઈ.

ઇઝરાયલની ધાક બેસી ગઈ

ત્યારે મિસરમાં અબ્દુલ ગમાલ નાસરનું શાસન હતું. કર્નલ નાસર વિદ્રોહ કરીને રાજાશાહીને ખતમ કરીને શાસક બન્યા હતા. આ સમયે આખું વિશ્વ બે ભાગમાં વહેંચાઈ રહ્યું હતું. અમેરિકા તથા મિત્ર રાષ્ટ્રોની સાથે દક્ષિણમાર્ગી રાષ્ટ્રો તથા રશિયા, ચાઇનાની સાથે વામમાર્ગી રાષ્ટ્રો હતાં. આ બંને જૂથોથી મુક્ત એક ત્રીજું જૂથ તૈયાર થઈ રહ્યું હતું. જેનું નેતૃત્વ ભારતના નેહરુ, મિસરના નાસર, ઇન્ડોનેશિયાના સુકાર્નો, યુગોસ્લાવિયાના ટીટોએ અને ઘાનાના અન્કુમાહ પ્રધાન હતા. આને તટસ્થ રાષ્ટ્રોનું સંગઠન માનવામાં આવતું હતું. આ સંગઠન કહેવામાં તો તટસ્થ હતું, પણ ખરેખર તેનો ઝુકાવ વામપંથી સામ્યવાદી રશિયા તરફ હતો. તેનો હેતુ તો પશ્ચિમી રાષ્ટ્રો અને અમેરિકાના પ્રભાવથી મુક્ત રહેવાનો હતો. આવા સમયે મિસરમાં નાઇલ નદી પર વિશ્વનો સૌથી મોટો બંધ – આસવાન બંધ – બાંધવાની કર્નલ નાસરની મહત્વાકાંક્ષા હતી, પણ આ બંધ બાંધવા માટે નાસર પાસે પૈસા ન હતા. તેથી અમેરિકા અને વિશ્વબંક પાસેથી પૈસા લઈને આ બંધ બાંધવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. તટસ્થ રાષ્ટ્રોને અંકુશમાં રાખવા માટે અમેરિકા અને પશ્ચિમી રાષ્ટ્રો આર્થિક મદદ કરીને તેમના પર નિયંત્રણ રાખવા પ્રયત્ન કરતા હતા. આ બંધનું કામ પૂરજોશમાં ચાલી રહ્યું હતું. એવામાં કર્નલ નાસરે ચીનને માન્યતા આપી દીધી. ચીન એટલે સામ્યવાદી ચીન. લોકોને ખબર હશે કે ચીનની સામ્યવાદી ક્રાંતિ પછી બે ચીન બની ગયાં હતાં : એક માઓએ તુંગ સામ્યવાદી ચીન અને બીજું ચાંગ-કાઈ-શેખવાળું ફાઈમોશા અથવા તાઇવાનવાળું ચીન. અમેરિકા અને પશ્ચિમી રાષ્ટ્રો તાઇવાનને જ સાચું ચીન માનતાં હતાં. તેથી સામ્યવાદી ચીનને માન્યતા આપતા ન હતાં. તેના કારણે સુરક્ષા પરિષદમાં તેનું કાયમી સભ્યપદ પણ નિષ્ક્રિય થઈ ગયું હતું. મોટા ભાગનાં તટસ્થ રાષ્ટ્રો સામ્યવાદી ચીન તરફ હતાં, એટલે નાસરે ચીનને માન્યતા આપી દીધી. નાસરના આ પગલાથી અમેરિકા છંછેડાયું. તેણે તરત જ આસવાન બંધને અપાતી આર્થિક સહાય બંધ કરી દીધી. સહાય બંધ થતાં જ બંધનું કામ અટકી પડ્યું. આ બંધને જોવાનો મને મોકો મળ્યો હતો. મેં મિસરની બે વખત યાત્રા કરી અને બંને વખત પિરામિડો જોયા, પણ સાથે-સાથે નાઇલ નદીના કિનારે આવેલાં 1000 વર્ષ જૂનાં મંદિરો પણ જોયાં. તે સમયે આ બંધ જોવાનો પણ મોકો મળ્યો હતો.

અમેરિકાની સહાય બંધ થવાથી કર્નલ નાસર છંછેડાયા અને તેમણે નક્કી કર્યું કે અમેરિકા સહાય વિના પણ અમે બંધ પૂરો કરીશું. ગુજરાતમાં પણ સરદાર સરોવર યોજનાને વિશ્વબંકે ધિરાણ આપવાનું બંધ કર્યું હતું. કારણ કે મધ્યા પાટકર જેવા નેતાઓએ આ બંધની વિરુદ્ધમાં પશ્ચિમમાં ઘણી ચળવળ કરી હતી, પણ આપણે વિશ્વબંકની સહાય વિના સરદાર સરોવરની યોજના પૂરી કરી તે એક મહાન સિદ્ધિ કહેવાય.

મિસર ત્યારે ઔદ્યોગિક રાષ્ટ્ર ન હતું. તેની વિદેશી મુદ્રા મુખ્યતઃ કપાસના નિકાસથી થતી હતી. નાઇલ નદીના બંને કિનારે હજારો એકરમાં કપાસનું વાવેતર મેં જોયું હતું. આ કપાસ વિશ્વનો સર્વોત્તમ કપાસ મનાય છે, કારણ કે તેનો તાંતણો બહુ સરસ નીકળે છે. કર્નલ નાસરે બંધ બાંધવા માટે બીજો રસ્તો ખોળી કાઢ્યો. એ હતો સુએઝ નહેરનું રાષ્ટ્રીયકરણ. પ્રાચીન કાળમાં જે વહાણવટાં થતાં તે યુરોપ અને અમેરિકાથી નીકળેલાં વહાણો પૂરા આફ્રિકા મહાદ્વીપનું ચક્કર મારીને પછી એશિયા તરફ જતાં. એમાં ઘણો સમય લાગતો. આ સમયને ઓછો કરવા માટે એક રસ્તો એ હતો કે મિસરમાં બંને તરફના સમુદ્રને જોડનારી નહેર બનાવવામાં આવે. આ બહુ ભગીરથ કાર્ય હતું, પણ ઇંગ્લેન્ડ અને ફ્રાન્સની કંપનીઓએ મળીને

આ કાર્ય પૂરું કર્યું. હવે આફ્રિકાનું મોટું ચક્કર મારવાનું બંધ થઈ ગયું અને એશિયા તરફ જવાનું સરળ બની ગયું. આ નહેરમાંથી પસાર થનાર સેંકડો જહાજો ચૂંગી આપીને જ પસાર થતાં અને આ ચૂંગીની આવક બ્રિટન અને ફ્રાન્સની કંપનીને મળતી રહેતી. ઉશ્કેરાયેલા નાસરે સુએઝ નહેરનું રાષ્ટ્રીયકરણ કરીને પોતાના હાથમાં લઈ લીધી. જેથી બધી આવક મિસરને મળે અને તેમાંથી બંધનું નિર્માણ થાય.

આગળની વાત લખતાં પહેલાં સુએઝ નહેર વિશે થોડી માહિતી મેળવીએ. આ નહેર લાલ સમુદ્ર અને ભૂમધ્ય સમુદ્ર બંનેને જોડનારી નહેર છે. ઈ. સ. 1859 ફ્રાન્સિસી એન્જિનિયર ફર્ડિનેન્ડની દેખરેખમાં નહેરનું નિર્માણ શરૂ થયું હતું. બંને મહાસાગરોને જોડવા માટે 162 કિ.મી. લાંબી નહેર ખોદવામાં આવી હતી. આ નહેર 60 મીટર પહોળી છે અને 16-17 મીટર ઊંડી છે. તેને તૈયાર થતાં દસ વર્ષ લાગ્યાં હતાં.

ઈ. સ. 1869માં યાતાયાત શરૂ કરવામાં આવી. શરૂઆતમાં માત્ર દિવસે જ જહાજો પસાર થતાં હતાં, પણ 1887માં રાત્રે પણ જહાજો પસાર થઈ શકે તેવી વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી. શરૂઆતમાં જહાજને આ છેડેથી પેલા છેડા સુધી પહોંચતાં 36 કલાક લાગતા હતા, પણ હવે 18 કલાકથી પણ ઓછો સમય લાગે છે. જહાજને નહેર પાર કરવા માટે બહુ મોટી રકમ ચૂંગી તરીકે આપવી પડે છે.

આ નહેરની વ્યવસ્થા પહેલાં સુએઝ કંનાલ કંપની કરતી હતી. જેના અડધા શેર ફ્રાન્સના અને અડધા શેર તુર્કી, મિસર તથા બીજા આરબ દેશોના હતા. આગળ જતાં મિસરને પૈસાની જરૂર પડવાથી તેણે અંગ્રેજોને શેર વેચી દીધા. એ પછી આ નહેર ફ્રાન્સ અને અંગ્રેજોના વહીવટમાં આવી ગઈ. આંતરરાષ્ટ્રીય સંધિ પ્રમાણે આ નહેરમાંથી યુદ્ધકાળમાં તથા શાંતિકાળમાં વિશ્વનાં બધાં જહાજોને રોકટોક વિના આવવા-જવાની છૂટ હતી. ઈ. સ. 1956માં મિસર અને ગ્રેટ બ્રિટન તથા અમેરિકામાં પરસ્પરમાં વિરોધ થયો. અંતે ઈ. સ. 1956માં મિસરના કર્નલ નાસરે આ નહેરનું રાષ્ટ્રીયકરણ કર્યું અને પૂરેપૂરી પોતાના અધિકારમાં લઈ લીધી. આ નહેર બનવાથી 6000 માઈલની બચત થઈ ગઈ. પૂર્વના ઘણા દેશોને (જેમાં ભારત, ઑસ્ટ્રેલિયા, ન્યૂઝીલેન્ડ અને ઇન્ડોનેશિયા પણ આવી ગયા) આ નહેરથી વ્યાપારમાં ઘણો લાભ થયો. ઘણાને કદાચ ખબર નહીં હોય, પણ ભારતે જ્યારે ગોવા ઉપર સૈનિક આક્રમણ કર્યું ત્યારે પોર્ટુગીઝના યુદ્ધ-જહાજને અટકાવવાનું કામ નેહરુના મિત્ર નાસરે કર્યું હતું. એના પરિણામે ગોવાનો વિજય સરળ બન્યો હતો. આ નહેરમાં પ્રત્યેક જહાજ લગભગ 16 કિ.મી.ની ગતિથી ચાલતું હોય છે. હવે પાર કરવાનો સમય 12થી 16 કલાક થઈ ગયો છે. આ રીતે આ નહેર પૂર્વ અને પશ્ચિમી દુનિયા માટે બહુ મોટા આશીર્વાદરૂપ બની ગઈ કહેવાય.

હવે મૂળ વાત પર આવીએ. પૂર્વે કહ્યું તેમ આસવાન બંધનો ખર્ચો કાઢવા માટે મિસરના રાષ્ટ્રપતિ કર્નલ નાસરે સુએઝ નહેરનું રાષ્ટ્રીયકરણ કરી નાખ્યું અને આખી નહેર પર પોતાના સૈનિકો બેસાડી દીધા. આમ કરવાથી બ્રિટન અને ફ્રાન્સ બંને નારાજ થાય તે સ્વાભાવિક હતું. મિસર સાથે સંબંધો બગડવા માંડ્યા અને 29 ઑક્ટોબર, 1956ના રોજ બ્રિટન, ફ્રાન્સ અને ઇઝરાયલ ત્રણેયે મળીને સુએઝ પર હુમલો કરી દીધો. ઇઝરાયલે ગાઝાપટ્ટી જીતી લીધી. ગાઝામાં આરબો રહેતા હતા, તેમને ભગાડી દીધા. ઇઝરાયલી સેના 27 કિ.મી. સુધી અંદર પેસી ગઈ. ઇઝરાયલના નેતા બેન ગુરિયને મોસે દયાનને આદેશ આપ્યો કે તિહાન પર કબજો કરી લેવામાં આવે. મોસે દયાને તિહાન રણક્ષેત્ર પર હુમલો કરી દીધો. યોગાનુયોગ મને તિહાન રણક્ષેત્રને બસમાં બેસીને પાર કરવાનો મોકો મળ્યો હતો. જોતજોતામાં તિહાન અકાબાની ખાડી તિરાંગ દ્વીપ પર અધિકાર કરી લીધો. ફ્રાન્સ અને ઇઝરાયલ પણ આ યુદ્ધમાં ફૂદી પડ્યાં હતાં. તિરાંગ દ્વીપ પહેલાં ઇઝરાયલના અધિકારમાં હતો પણ પછી મિસરે કબજો કરી લીધો.

હતો. તે યહૂદીઓએ પાછો પડાવી લીધો અને ગાઝા પર અધિકાર કરી લીધો. આમ થવાથી હવે ઇઝરાયલનાં જહાજ તિરાંગ જલડમરૂ મધ્યમાંથી પસાર થવા લાગ્યાં. જોતજોતામાં નહેર ઉપર ફ્રાન્સ, બ્રિટન અને ઇઝરાયલનો કબજો થઈ ગયો. આ યુદ્ધ ભયંકર રીતે ચાલી રહ્યું હતું. એવામાં રુસના રાજનેતાઓએ બ્રિટન પર આણબૉમ્બ ફેંકવાની ધમકી આપી. એના કારણે બ્રિટન, ફ્રાન્સ અને ઇઝરાયલને યુદ્ધવિરામ કરવો પડ્યો. મિસર સામ્યવાદી દેશો તરફ ઝૂકતું ગયું અને તેની પાસેથી હથિયારો ખરીદવા લાગ્યું. રાષ્ટ્રસંઘના ઠરાવ પ્રમાણે સુએઝ નહેરથી ઇઝરાયલ 16 કિ.મી. દૂર ખસી જાય. આ સંધિ અથવા પ્રસ્તાવની ગડમથલ ચાલતી હતી; પણ ફ્રાન્સ, બ્રિટન અને ઇઝરાયલ ત્રણે મળીને મિસર પર હુમલો કરતાં હતાં. કર્નલ નાસર હારી ચૂક્યા હતા. તેથી તેમણે નહેરને બંધ કરી દેવા માટે નહેરમાં 40 જહાજોને ડુબાડી દીધાં. હવે એકેય તરફથી એક પણ જહાજ આવ-જા કરી શકે તેવી સ્થિતિ રહી ન હતી. બ્રિટન અને ફ્રાન્સનાં લડાકુ વિમાનોએ પોર્ટ સૈઈદ પર હુમલો કરીને તેને બાળીને ખાક કરી નાખ્યું. રાષ્ટ્રસંઘે બીજી, નવેમ્બરના રોજ પ્રસ્તાવ પસાર કરીને તરત જ યુદ્ધવિરામનો આદેશ આપ્યો. ફ્રાન્સ, બ્રિટન અને ઇઝરાયલે પોતપોતાની સેના પાછી બોલાવી લેવાનો ઠરાવ કર્યો, સાથે-સાથે નહેરને ખોલીને ફરીથી આવાગમન ચાલુ કરવાની પેરવી કરી. આ યુદ્ધ સમયે ભારતના પ્રધાનમંત્રી પૂરેપૂરા મિસરની સાથે હતા. જેના નેતા કર્નલ નાસરે કાશ્મીરના પ્રશ્ન પર પાકિસ્તાનને સાથ આપ્યો હતો. ફ્રાન્સ અને બ્રિટને તો પોતપોતાની સેના પાછી બોલાવી લેવા સંમતિ આપી, પણ ઇઝરાયલના પ્રધાનમંત્રી ડેવિડ બેન ગુરિયને સાફ મનાઈ કરી દીધી. જોકે ચાર મહિના પછી તેણે પણ પોતાની સેના પાછી બોલાવવી પડી, પણ તિહાનમાં તથા નહેર ઉપર આંતરરાષ્ટ્રીય સૈનિકો ગોઠવવાની શરત કરી અને સૌના માટે નહેર શરૂ કરવાની પણ શરત કરી. આ શરત પ્રમાણે 22 ડિસેમ્બર, 1956 સુધી ઇઝરાયલ પોતાની હદમાં ચાલ્યું ગયું અને 1957માં બધા માટે નહેરનું આવાગમન શરૂ થઈ ગયું.

આ યુદ્ધના પરિણામે ઇઝરાયલની ધાક બેસી ગઈ. તે એક નાનું પણ શક્તિશાળી રાષ્ટ્ર છે, એવી છાપ આખી દુનિયા પર બેસી ગઈ. બીજી તરફ આરબ દેશો જેટલા ફૂંફાડા મારતા હતા તેટલું પરિણામ લાવી શક્યા નહીં. તેથી પ્રજા આગળ અને દુનિયામાં તેમની છાપ ઝાંખી થઈ ગઈ.

ઇઝરાયલ બદલો લીધા
વગર રહે જ નહિ !

જે લોકોએ સ્ટન્ટ પિક્ચરો જોયાં હશે તેમને ખ્યાલ હશે કે એવાં પિક્ચરોમાં કેવાં-કેવાં અદ્ભુત સાહસો બતાવવામાં આવે છે. ખરેખર તો તેમાં વાસ્તવિકતા હોતી નથી, પણ કંમેરાની ટેફ નિક અને કલાની આવડતના કારણે ઘણું જ રોમાંચક દૃશ્ય દેખાડી શકાય છે. ઇઝરાયલ એકમાત્ર દેશ છે કે જેણે સ્ટન્ટ પિક્ચર કરતાં પણ વધુ સાહસી અને ચમત્કારિક કાર્યો અને પરાક્રમો કરી બતાવ્યાં છે. એ બધાં વાસ્તવિક છે, કાલ્પનિક નથી. અહીં આપણે ઈ. સ. 1967માં માત્ર છ દિવસ સુધી થયેલા યુદ્ધની ચર્ચા કરવાની છે. ઈ. સ. 1956-57માં થયેલા યુદ્ધ પછી યુનોએ ઇઝરાયલ અને આરબ દેશો વચ્ચે ખાસ કરીને મિસર વચ્ચે યુનોના યુદ્ધવિરામનું રક્ષણ કરનારા સૈનિકો તૈનાત કરી દીધા હતા. એથી બંને પક્ષોની સેનાઓ એકબીજાથી દૂર રહેતી હતી. આ યુદ્ધવિરામમાં ઇઝરાયલને જીતેલો બધો પ્રદેશ પાછો આપી દેવો પડ્યો હતો.

બીજી તરફ મિસરમાં નાસરની સરકાર સામે પ્રજા તથા સૈનિકો આક્રોશ કરતા હતા. ગમેતેમ કરીને ઇઝરાયલને તોડી પાડી અને નષ્ટ કરી દો, એવું ઝનૂન આખા દેશને યડ્યું હતું અને નાસર તો વારંવાર મુઠ્ઠીઓ તાણીને ઇઝરાયલનો નાશ કરી નાખવા માટે ધમકીઓ આપતા હતા. તેમણે શાંતિના ગાળામાં રશિયા પાસેથી ઘણાંબધાં શસ્ત્રો મેળવ્યાં હતાં. જેમાં ચારસો જેટલાં મિગ વિમાનો હતાં. પોતે યુદ્ધ કરીને ઇઝરાયલને જીતી લેશે એવી પૂરેપૂરી ખાતરી હોવાથી તેમણે સામે ચાલીને રાષ્ટ્રસંઘને શાંતિસેના હટાવી લેવાની અપીલ કરી, કારણ કે બે દેશો વચ્ચે શાંતિસેના હોય તો યુદ્ધ કરી શકાય નહીં. રાષ્ટ્રસંઘે પણ કર્નલ નાસરની વિનંતી માન્ય રાખીને પોતાની શાંતિસેના હટાવી લીધી.

બીજી તરફ ઇઝરાયલ સમજી ગયું કે હવે નાસર તથા બીજા આરબ નેતાઓ યુદ્ધ કરવા માટે ઉતાવળા થઈ ગયા છે અને યુદ્ધ કર્યા વિના રહેવાના નથી તેથી કશી ધમકીઓ આપ્યા વિના ચૂપચાપ ગુપ્ત રીતે બધી તૈયારીઓ ઇઝરાયલે કરવા માંડી. ચહૂદીઓનું સદ્ગુચ્ય કહેવાય કે તેમને બુદ્ધ, મહાવીર અને ગાંધીજી જેવા નેતા ન મળ્યા! તેથી તેમને આકાશમાં ઊડવાની જગ્યાએ વાસ્તવિકતા સ્વીકારીને ચાલવાનું દર્શન મળ્યું તે દુશ્મનોની શક્તિ કરતાં હંમેશાં બમણી શક્તિ ધરાવતું રાષ્ટ્ર રહ્યું અને હજી રહ્યું છે. આઝાદીના પહેલા દિવસે જ તેને યુદ્ધ કરવું પડ્યું અને વિજયી થઈ ગયું. તે પછી આરબો સાથેની શત્રુતાના કારણે તેને સતત કોઈ ને કોઈ મોરચા ઉપર યુદ્ધ કરતાં જ રહેવું પડ્યું. ભારતની પણ આવી જ સ્થિતિ હતી. ભારતથી અલગ થયેલું પાકિસ્તાન સંખ્યાળું રહેતું ન હતું. બીજી તરફ ચીન પણ ગુપ્ત રીતે ભારતની કેટલીય જમીન હડપ કરતું રહ્યું હતું. ત્યાં રોડ બનાવી પોતાનાં કાયમી થાણાં ઊભાં કરી રહ્યું હતું. આ તરફ ભારતના પ્રધાનમંત્રી પંડિત જવાહરલાલ નેહરુને અહિંસાનો અને પંચશીલ અને તટસ્થનીતિનો નશો ચડ્યો હતો. તેથી ઘણા લોકોએ સાવધાન કર્યા હોવા છતાં સાવધાન થતા ન હતા, કારણ કે તેમની વૈચારિકતા ધરાતલ ઉપર ઓછી અને આકાશમાં ઊડનારી વધુ હતી. પરિણામે 1962માં ચીન સાથે થયેલા યુદ્ધમાં ભારતને ધોર પરાજય વેઠવો પડ્યો અને ભારતનું રાજકીય મૂલ્ય ઘણું ઓછું થઈ ગયું. ઇઝરાયલ બાણગાં ફૂક્યાં વિના તથા યુદ્ધની વ્યગ્રતા બતાવ્યા વિના ચૂપચાપ તૈયારી કરતું રહ્યું હતું.

રાષ્ટ્રસંઘની શાંતિસેના હટાવી દીધા પછી 23 મે, 1967ના રોજ નાસરે આકાબાની ખાડી તથા તિહાન જલડમરૂ મધ્ય પર કબજો કરીને ત્યાંથી આવતાં-જતાં બધાં આંતરરાષ્ટ્રીય

જહાજો પર પ્રતિબંધ લગાવી દીધો. જે જહાજો પર ઇઝરાયલનો ઝંડો લાગ્યો હતો તેને રોકી દીધાં. કર્નલ નાસરની આ પ્રવૃત્તિને બધાં આરબ રાજ્યોએ ખુલ્લી રીતે સમર્થન આપ્યું.

આગળ જે યુદ્ધ થવાનું છે, તેનાં કારણોમાં આ જહાજોની નાકાબંધી સિવાય બીજાં પણ કેટલાંક કારણો ઊભાં થયાં હતાં. જેમ કે ઇ. સ. 1964માં ઇઝરાયલે જોર્ડન નદીનું પાણી પોતાની તરફ વાળ્યું હતું. જેના કારણે આ નદીનું પાણી જોર્ડનમાં જતું ઓછું થઈ ગયું હતું. આરબ દેશોએ આ નદીનું પાણી પોતાની તરફ વાળવા માટે એક બંધ બાંધવાનો નિર્ણય કર્યો. આ બંધ બાંધવાથી જોર્ડન અને સિરિયાને પાણી મળે અને એક બીજી નદી હસ્માનીનું પાણી લીતાની નદીમાં ઠાલવીને આરબ દેશોને પાણીનો લાભ મળે એવી વ્યવસ્થા કરવામાં આવી. જો આ વ્યવસ્થા કાર્યરૂપ બને તો ઇઝરાયલને પાંત્રીસ પ્રતિશત પાણી ઘટી જાય. આ રીતે પાણીની રક્ષા કરવા માટે ઇઝરાયલે જે બંધ બનતો હતો તેના ઉપર ત્રણ વાર બૉમ્બમારો કર્યો જેથી બંધનું કામ આગળ ચાલે નહીં. પોતાના ભાગનું પૂરેપૂરું પાણી પોતાને કાયમ મળતું રહે તે માટે પણ યુદ્ધ કરવું જરૂરી હતું.

યુદ્ધ કરવા માટે એક ત્રીજું કારણ પણ હતું. 11 નવેમ્બર, 1966ના રોજ ઇઝરાયલના ચોકીદાર સીમા ઉપર ચોકી કરતા હતા. જેમાં સુરંગ ફાટવાથી ત્રણ સિપાઈઓ માર્યા ગયા અને છ ઘાયલ થયા. આ હિંસાનો બદલો લેવા ઇઝરાયલની સેના તરત જ સીમા પાર કરીને વેસ્ટ બેન્ક એરિયામાં ઘૂસી ગઈ. એ યાદ રહે કે ભારતની માફક ઇઝરાયલ વિરોધપત્રો આપવામાં માનતું નથી. એ કોઈ પણ હિંસાનો તરત જ પ્રતિહિંસા દ્વારા જવાબ આપે છે. ઇઝરાયલી સેનાએ 'સામુ' ગામ પર હુમલો કર્યો, જ્યાં 'અલફતહ' નામના આતંકવાદી આરબ ગોરિલાઓનો અડ્ડો હતો. ઇઝરાયલ સેનાએ અલસામુ પર એવો જબરજસ્ત હુમલો કર્યો કે ગોરિલાનાં પચાસ ઘર નષ્ટ કરી નાખ્યાં. આ હુમલામાં જોર્ડનની સેનાને મારી ભગાડી. તેનું એક લડાયક વિમાન તોડી નાખ્યું અને પંદર સિપાઈઓ તથા ત્રણ નાગરિકોને મારી નાખ્યા. જોર્ડનના 54 સિપાઈઓ અને 96 નાગરિકો ઘાયલ થયા. આ નાના યુદ્ધમાં ઇઝરાયલે પેરાશૂટ બટાલિયનને વેસ્ટ બેન્કમાં ઉતારી હતી. તેના કમાન્ડર શહીદ થયા. સવારના 6-00 વાગ્યાથી 10-00 વાગ્યા સુધી માત્ર 4 જ કલાક આ લડાઈ ચાલી, પણ ઇઝરાયલે અનેક ઘણો બદલો લઈ લીધો. બદલો લઈને પોતાના ક્ષેત્રમાં સેના પાછી આવી ગઈ. આ વખતે ઇઝરાયલમાં પ્રધાનમંત્રી તરીકે ગોલ્ડા માયર નામની એક મહિલા હતી. અને અબ્બા ઇબાન વિદેશીમંત્રી હતા.

આ હુમલાના કારણે રાષ્ટ્રસંઘમાં ઇઝરાયલ ઉપર ઘણી પસ્તાળ પડી. બધાં રાષ્ટ્રોએ નિંદા કરી પણ ઇઝરાયલ એવું માનીને જીવતું હતું કે, 'લોકો શું કહે છે, કે શું માને છે તે મહત્ત્વનું નથી, પણ મારા દેશ માટે જે મહત્ત્વનું છે તે જ વધારે મહત્ત્વનું ગણાવું જોઈએ.' બીજી તરફ આપણા નેહરુજી દેશના મહત્ત્વ કરતાં લોકો શું કહેશે અને શું માનશે તેને વધુ મહત્ત્વ આપતા હતા. જોર્ડનના શાહ હુસૈને પણ મિસરની માફક યુદ્ધની તૈયારી શરૂ કરી દીધી. આ રીતે મિસર, જોર્ડન, સિરિયા વગેરે આરબ રાષ્ટ્રો ઇઝરાયલની સામે યુદ્ધ કરવા પૂરેપૂરાં તૈયાર થઈ ચૂક્યાં હતાં.

એક ચોથું કારણ પણ હતું. સિરિયા અને ઇઝરાયલની જ્યાં સીમા મળે છે ત્યાં ગોલાનની પર્વતમાળા છે. આ પર્વતમાળાને દૂરથી જોવાનો મને મોકો મળ્યો હતો. આ પર્વતમાળા ઉપરથી સિરિયાના ગોરિલાઓ અને સૈનિકો વારંવાર ઇઝરાયલ પર રૉકટમારો કરતા હતા. આવા આતંકવાદીઓને કાયમ માટે ઠેકાણે પાડવાનું ઇઝરાયલની રક્ષા માટે જરૂરી હતું. ઇઝરાયલના ખેડૂતો ખેતી કરવા જાય તો તેમના ઉપર તોપોના ગોળાથી હુમલો કરીને ખેતી અટકાવવામાં આવતી હતી. આથી આ પ્રશ્નનો કાયમી ઉકેલ જરૂરી હતો.

જરા તુલના કરો, ભારત અને પાકિસ્તાનની પંજાબ તથા જમ્મુ-કાશ્મીરની સીમા ઉપર પણ આવી જ સ્થિતિ છે. વર્ષોથી પાકિસ્તાન તોપમારો કરતું રહે છે અને ભારતના નાગરિકોને શહીદ કરતું રહે છે. આપણા સૈનિકોને પણ શહીદી વહોરવી પડે છે. જોકે મોદી સરકારના આવ્યા પછી આવા હુમલાઓનો સજ્જડ મુંહતોડ જવાબ અપાય છે. પણ આ તેનો કાયમી ઉકેલ નથી. વર્ષોથી આવી ખાનાખરાબી આખી સીમા ઉપર ચાલતી જ રહી છે. બીજી તરફ ઇઝરાયલને જુઓ! તેણે પૂરેપૂરી તૈયારી કરીને ગોલાન પર્વતમાળા ઉપર આતંકવાદીઓનાં ઠેકાણાં ઉપર વિમાનોથી નેપામ બૉમ્બ વર્ષાવ્યા. જોકે આવા નેપામ બૉમ્બ વાપરવાની આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા પ્રમાણે મનાઈ છે, પણ જો આતંકવાદીઓ સમજતા ન હોય તો તેમને સમજાવવા માટે ઇઝરાયલ આવી છૂટ પણ લઈ શકે છે. ઇઝરાયલનાં વિમાનો જ્યારે ગોલાન ઉપર બૉમ્બવર્ષા કરતાં હતાં ત્યારે સિરિયાનાં લડાકુ વિમાનો ધસી આવ્યાં. ઇઝરાયલનાં વિમાનોએ ફટાફટ સિરિયાનાં છ વિમાનો તોડી પાડ્યાં. દમીસ્કના 100 માણસો માર્યા ગયા. આ રીતે ગોલાન ઘાટી ઉપર ઇઝરાયલે કાયમી કબજો કરી લીધો અને ગોરીલાઓને તથા સિરિયાની સેનાને ઘણી દૂર કરી દીધી જ્યાંથી તેઓ રોકેટમારો કરે શકે નહીં. આ રીતે પોતાના દેશની કાયમી સુરક્ષા કરી દીધી. આજે પણ ગોલાન પર્વતમાળા ઇઝરાયલના કબજામાં છે અને તે તરફનો ભાગ સુરક્ષિત થઈ ગયો છે. “પોતાના રાષ્ટ્રને સર્વોચ્ચ મહત્ત્વ આપવું અને દુનિયા શું કહેશે અથવા કરશે તેની પરવા ન કરવી” એ ઇઝરાયલનો જીવનમંત્ર છે.

ઇઝરાયલનું ‘ટાઇબેરિયસ’ નામનું એક તળાવ છે. એ તળાવની આજુબાજુ ઇઝરાયલી ખેડૂતો ખેતી કરતા હતા. 7 એપ્રિલ, 1967ના રોજ સિરિયાના સૈનિકો તથા આતંકવાદીઓ તેમના પર તોપો દ્વારા ગોળા ચલાવીને ખેતી કરવા દેતા ન હતા. આથી પહેલાં ‘મોસે દયાન’ અને પછી ઇઝરાયલના પ્રધાનમંત્રીએ સિરિયાના પ્રધાનમંત્રીને ધમકી આપી કે આવો તોપમારો રોકવામાં નહીં આવે તો અમે સખત કાર્યવાહી કરીશું. ધમકીનો સ્વીકાર કરવાની જગ્યાએ સિરિયાના રક્ષામંત્રીએ સામી ધમકી આપી કે જો ઇઝરાયલ કોઈ કાર્યવાહી કરશે તો અમે તેનો સખત જવાબ આપીશું. આ ક્ષેત્રમાંથી રાષ્ટ્રસંઘની શાંતિસેના હટાવી લેવામાં આવી હતી અને મિસર તથા જોર્ડન બંને મળીને પોતાની સંયુક્ત સેનાની કમાન બનાવી દીધી હતી. એના સેનાપતિ અબ્દુલ મુનીમ રિયાદ હતા. તે યુદ્ધ કરવા તૈયાર હતા. તેમની પાછળ ઇરાક, અલ્જીરિયા, કુવૈત, સુદાન અને બધા આરબ દેશોની સેનાઓ હતી. આ રીતે આરબ પક્ષમાં પૂરેપૂરી તૈયારી અને પૂરેપૂરો જોમજુસ્સો થઈ ગયો હતો. બધાનો એક જ હેતુ હતો કે ગમે-તેમ કરીને ઇઝરાયલનો નાશ કરી નાખવો. ગમે તે ભોગે ફરીથી પેલેસ્ટાઇનને રાષ્ટ્ર બનાવવું.

આવી સ્થિતિમાં ઇઝરાયલ પણ પૂર્વે કહ્યું તેમ ચૂપ ન હતું. મિસરના નાસરે પોતાની વાયુસેનાને ‘સ્ટેન્ડબાય’ રાખી હતી. હુકમ મળતાં જ માત્ર પાંચ મિનિટમાં વિમાનો ઊડીને ઇઝરાયલને ધ્વસ્ત કરી નાખવાનાં હતાં. અને પાઇલોટો ફોટોગ્રાફરો આગળ ફોટો પડાવતા હતા. ઇઝરાયલે જોયું કે જો પહેલો ઘા મિસર કરશે તો આપણે અધમૂઆ થઈ જઈશું. એટલે તે ઘા કરે તે પહેલાં જ આપણે ઘા કરી દેવો જરૂરી છે. આવું સમજીને જર્નલ મોસે દયાનના વ્યૂહ પ્રમાણે ઇઝરાયલના લડાકુ વિમાનો એકસાથે મિસરની ઊંધી દિશામાં ઊડ્યાં જેથી મિસરના રડારમાં એવું દેખાય કે આ કોઈ વિમાનો યુરોપ તરફ જઈ રહ્યાં છે. મોસે દયાનનો આ ચક્રવ્યૂહ હતો. ઇઝરાયલી વિમાનો 150-200 કિલોમીટર યુરોપ તરફ જઈને ઓચિંતાનાં પાછાં વળ્યાં અને છેક નીચે ઉડાન કરીને મિસરનાં અનેક હવાઈમથકો ઉપર ત્રાટક્યાં. મિસરે હુમલો કરવા માટે જુદાં-જુદાં હવાઈમથકો ઉપર 400 વિમાનો ખડેપગે તૈયાર રાખેલાં. તે કશું સમજે તે પહેલાં ઘડાઘડ તેના ઉપર બૉમ્બ પડવા લાગ્યા અને જોતજોતામાં બધું જ આગની લપેટોમાં ખાક થઈ ગયું. વિમાનો સમુદ્રની લહેરોની માફક એક પછી એક પોત-પોતાના ગ્રૂપમાં

આવતાં રહ્યાં અને બૉમ્બ વરસાવીને પાછાં ઇઝરાયલના પોત-પોતાના મથકે જતાં રહ્યાં. આ બધું એટલી ઝડપથી થયું કે કોઈને કલ્પના પણ ન આવી શકે!

બીજી તરફ મિસરની કેડ ભાંગી જવાથી હવે તેની સંપૂર્ણ હવાઈશક્તિ નષ્ટ થઈ ગઈ હતી. આજકાલનાં યુદ્ધોમાં હવાઈશક્તિનું સર્વોચ્ચ મહત્ત્વ રહેતું હોય છે. હવાઈશક્તિ વિના ભૂમિસેના એકલી યુદ્ધ કરી શકે નહીં. એટલે પહેલા દિવસે જ મિસરના રશિયન બનાવટનાં 400 મિગ વિમાનોમાંથી 350 વિમાનો નષ્ટ થઈ ગયાં. તેનો ભુક્કો બોલાવી દીધો. બીજી તરફ ઇઝરાયલની ટૅન્કસેના કૂદી પડી. ઇઝરાયલની પાસે 800 ટૅન્કો હતી. જ્યારે આરબો પાસે 2504 ટૅન્કો હતી અને 957 લડાકુ વિમાનો હતાં. આરબો પાસે 5,47,000 સૈનિકો હતા. જ્યારે ઇઝરાયલ પાસે 2,14,000 સૈનિકો હતા. આ રીતે બંને પક્ષોની સેના વચ્ચે અને યુદ્ધશસ્ત્રો વચ્ચે ભારે તફાવત હતો, તોપણ જર્નલ મોસે દયાનની વ્યૂહરચનાએ ગજબનો રંગ રાખ્યો. ઇઝરાયલની ટૅન્કો બધા મોરચે આગળ વધવા માંડી અને જોતજોતાંમાં તેણે 300 કિલોમીટર તિહાન દ્વીપકલ્પમાં અને પૂર્વમાં 60 કિલોમીટર તથા ઉત્તરમાં 20 કિલોમીટર સુધીનાં ક્ષેત્રો પોતાના કબજે કરી લીધાં.

આ યુદ્ધના કારણે ઘણા પેલેસ્ટાઈન આરબો નિરાશ્રિત થઈને જુદા-જુદા દેશોમાં ભાગી ગયા. તે જ્યાં-જ્યાં ગયા ત્યાં-ત્યાં યહૂદીઓની વિરુદ્ધમાં હુલ્લડો કરવા લાગ્યા. મિસર, યમન, લેબનોન, ટ્યુનિસિયા, મોસ્કો વગેરે દેશોમાં યહૂદીઓ રહેતા હતા. તેમના ઉપર હુમલા કરવા લાગ્યા અને તેમનાં દેવમંદિરો સિનાગોગને બાળવા લાગ્યાં. લિબિયાની રાજધાની ત્રિપોલીમાં 18 યહૂદીઓને મારી નાખવામાં આવ્યા. અહીં કર્નલ ગદાફીનું રાજ હતું. આમ થવાથી યહૂદીઓ ભાગવા માંડ્યા અને ઇઝરાયલ તરફ આવવા લાગ્યા. ઇઝરાયલે જે પ્રદેશ જીતી લીધો હતો તે ખાલી કરીને પાછો આપવાની વાત માન્ય ન હતી. જે યહૂદીઓ ભાગી-ભાગીને આવતા હતા તે ઇઝરાયલમાં રહેનારા આરબોને ખાસ કરીને પેલેસ્ટાઈનીઓને ભગાડી મૂકતા હતા. આવા ભાગેલા આરબો જંગલોમાં અને રણમાં અત્રજળ વિના ભટકી-ભટકીને મરી જતા હતા. જે લોકો જોર્ડન નદીને પાર કરીને જોર્ડનમાં જવા માગતા હતા તેમાંના ઘણાખરા નદીમાં પડીને ડૂબી મરતા હતા. આ રીતે ઇઝરાયલે માત્ર છ દિવસમાં જ બહુ મોટો યમત્કારિક વિજય મેળવી લીધો.

વિજયી ક્ષેત્રોમાં યહૂદીઓનાં ગામો વસાવીને તેમાં તેમનો વસવાટ કરવા લાગ્યા. ઈ. સ. 1973 સુધીમાં ઇઝરાયલે ગોલાન પર્વતમાળા, ગાઝા અને તિહાન ક્ષેત્રમાં યહૂદીઓનાં 42 ગામો વસાવી દીધાં હતાં. જેના કારણે તે-તે ક્ષેત્રે રહેનારા પેલેસ્ટાઈન આરબો અલ્પસંખ્યક બની ગયા. આ રીતે જિતાયેલા પ્રદેશનો પ્રશ્ન કાયમી રીતે ઉકેલી નાખ્યો. જરા તુલના કરો. આપણે ઈ. સ. 1947-49માં કાશ્મીરનો જે ભાગ ભારત સાથે જોડ્યો, તેમાં મુસ્લિમોની બહુમતી રહી. જે થોડાઘણા હિંદુઓ હતા, ખાસ કરીને પંડિતો તે પણ હિજરતી થઈને કાશ્મીરમાંથી ભાગી છૂટ્યા. હવે કાશ્મીરનો ઘાટીપ્રદેશ વિશુદ્ધ મુસ્લિમ એરિયા બની ગયો છે. આપણે ઇઝરાયલની માફક બીજી વસ્તી તો ના વસાવી શક્યા, પણ જે સદીઓથી બાપદાદાની પરંપરાથી રહેતા હતા, તેમને પણ રાખી શક્યા નહીં. ગોલાનની પર્વતમાળામાંથી લગભગ એક લાખ આરબ શરણાર્થીઓને ઇઝરાયલે ભગાડી મૂક્યા, કારણ કે તેમને રાખવા જતાં કાયમી આતંકવાદનો પ્રશ્ન ઊભો રહેતો. બીજી તરફ મિસરના ઇસ્માઈલિયા બંદર પર તથા પોર્ટ સઈદ અને સુએઝ નહેરના વિસ્તારમાં જે પ્રદેશ કબજે કર્યો ત્યાંથી 10 લાખ આરબોને વિસ્થાપિત કરીને ભગાડી મૂક્યા. આ બધા મિસરનાં મોટાં શહેરો તરફ ભાગ્યા.

ઈ. સ. 1968માં લેબનોનના બે પેલેસ્ટાઈન આરબોએ ગ્રીસના અંથેન્સ હવાઈમથક પર ઊભેલા ઇઝરાયલના બૉઇંગ-707ને હુમલા દ્વારા નષ્ટ કરી દીધું. ઇઝરાયલે એનો બદલો

લેવા બે જ દિવસ પછી તરત જ લેબનોનની રાજધાની બૈરૂતના વિમાનમથક પર હેલિકોપ્ટર દ્વારા સૈનિકો ઉતાર્યા અને ત્યાં ઊભેલા 13 યાત્રી જેટ વિમાનોનો નાશ કરી નાખીને હેલિકોપ્ટરમાં બેસીને ઇઝરાયલ આવી ગયા. ઇઝરાયલ ઉપર થયેલી કોઈ પણ હિંસા કે કોઈ પણ હુમલો બદલા વિના હોય જ નહીં.

તા. 3/12/2020

પેલેસ્ટાઈનનું આંદોલન

વારંવારની સફળતા અને વિજય વ્યક્તિને તથા રાષ્ટ્રને નશો યડાવતી હોય છે. આવા નશામાં વ્યક્તિ તથા રાષ્ટ્ર નાચી ઊઠતાં હોય છે. આવી ખુશીનો ઉત્સાહ ઘણી વાર વ્યક્તિ તથા રાષ્ટ્રને હાનિકારક થઈ જતો હોય છે. આવી અતિશય સફળતામાં ઇઝરાયલીઓ ખુશી-ખુશીથી નાચતા હતા. બીજી તરફ આરબો ખાસ કરીને મિસરના નેતા અનવર સાદત ગુપચુપ-ગુપચુપ યુદ્ધની મોટી તૈયારી કરતા હતા.

ઈ. સ. 1962માં ચીન સાથેના યુદ્ધ પછી નેહરુને જે આઘાત લાગ્યો તેવો જ આઘાત મિસરના રાષ્ટ્રપતિ કર્નલ નાસીરને ઇઝરાયલના સાથેના છ દિવસના યુદ્ધના પરાજયથી લાગ્યો હતો. તેના કારણે તેમનું મૃત્યુ થઈ ગયું. તેમના પછી તેમના સ્થાને અનવર સાદત નામના આરબ નેતા પ્રમુખ બન્યા. એક તરફ પૂરી પ્રજાનો બદલો લેવાનો સતત આક્રોશ હતો, તો બીજી તરફ આરબદેશો અને પૂરી દુનિયામાં પણ પોતાનું નામ ફરીથી ઊંચું કરવાની અનવર સાદતની તીવ્ર ઇચ્છા હતી. તેમણે ગુપ્ત રીતે પૂરેપૂરી તૈયારી કરી.

તે દિવસોમાં ઇઝરાયલમાં તેમનો ધાર્મિક તહેવાર ચાલતો હતો. તો બીજી તરફ મુસલમાનોનો રમઝાન મહિનો પણ ચાલતો હતો. તે 6 ઑક્ટોબર, 1972નો દિવસ હતો. યહૂદીઓ પોતાના તહેવારમાં મસ્ત હતા. એવામાં મિસરની અને સિરિયાની સેનાએ એકદમ ઓચિંતો હુમલો કરી દીધો. યુદ્ધવિરામની સીમા પાર કરીને આરબસેના તિહાન પ્રાયદ્વીપ તથા ગોલાનની પર્વતમાળા તરફ પેસી ગઈ. આ બંને ભાગો ખરી રીતે તો મિસર અને સિરિયાના જ હતા, પણ 1967ના 6 દિવસના યુદ્ધ પછી ઇઝરાયલે તેના ઉપર કબજો કરી લીધો હતો. તેથી બંને રાષ્ટ્રોએ પોતાની ગુમાવેલી જમીન પાછી મેળવી લીધી. જોકે ઓચિંતો હુમલાથી ઇઝરાયલની સેનાને પાછું હટવું પડ્યું. તોપણ ઇઝરાયલી સેનાએ પાછળથી મોરચો સંભાળીને દુશ્મન-સેનાને આગળ વધતી અટકાવી દીધી. આવી જ રીતે સિરિયાએ ગોલાન પર્વતમાળા ઉપર કબજો જમાવ્યો. પણ એક જ સપ્તાહમાં ઇઝરાયલે વળતો હુમલો કરીને માત્ર ચાર દિવસમાં જ સિરિયામાં પ્રવેશ કરી દીધો. બીજી બાજુ મિસરની સેનાએ જોરદાર હુમલો કર્યો અને ઘણા આગળ વધી ગયા. પણ ઇઝરાયલે પણ વળતો હુમલો કરીને મિસરની ચોથી સેનાને ચારેતરફથી ઘેરી લીધી. આ ભયંકર ઘમાસાણમાં વિશ્વની બે મહાશક્તિઓ અમેરિકા અને રશિયા વચ્ચે ભારે તણાવ પેદા થયો. અંતે યુદ્ધવિરામ થયો. 25 ઑક્ટોબરના દિવસે લડાઈ બંધ થઈ. ત્યારે ઇઝરાયલની સેના દમિસ્કથી 40 કિ.મી. અને કાહિરાથી 100 કિ.મી. દૂર રહી ગઈ હતી. આપણને યાદ છે કે 1965ના ભારત-પાક યુદ્ધમાં ભારતની સેના ઇચ્છોગિલ નહેર સુધી પહોંચી ગઈ હતી અને સામે જ 12 કિ.મી. દૂર લાહોર રહ્યું હતું. જે આપણે લઈ શક્યા ન હતા. આ યુદ્ધમાં મિસર અને સિરિયાને બહુ ભારે નુકસાન થયું. એક અનુમાન પ્રમાણે આરબોના 8 હજાર સૈનિકો માર્યા ગયા. 18 હજાર સૈનિકો ઘાયલ થયા. યુદ્ધવિરામ પછી ઇઝરાયલને ભાન થયું કે પોતે ગફલતમાં રહેવાનું પરિણામ ભોગવ્યું હતું. અા યુદ્ધ પછી મિસરને સમજાઈ ગયું કે ઇઝરાયલને નષ્ટ કરવું શક્ય નથી. તેથી તેની સાથે શાંતિપૂર્ણ ઢંગથી રહીને સમજૂતી કરી લેવી હિતાવહ છે. તેથી તેનું રાજનૈતિક વલણ બદલાયું અને રશિયા તરફ ઝૂકેલું હતું. તે પશ્ચિમી દેશો તરફ ખાસ કરીને અમેરિકા તરફ ઝૂકવા લાગ્યું.

આ યુદ્ધમાં ઇઝરાયલના 2800 સૈનિકો માર્યા ગયા. 7-8 હજાર ઘાયલ થયા, 300 સૈનિકો યુદ્ધબંદી થયા. આરબોએ ખાટુંમ શિખર સંમેલનમાં ત્રણ નંકારોની સોગંધ ખાધી હતી : (1) ઇઝરાયલની સાથે શાંતિ-સંધિ નહીં, (2) તેને માન્યતા નહીં અને (3) તેની સાથે

વાતચીત નહીં. મિસરના અનવર સાદાતે ઘોષણા કરી કે જો ઇઝરાયલ કબજે કરેલી બધી ભૂમિ પાછી આપે દે, તો શાંતિ-સંધિ કરવા અમે તૈયાર છીએ, પણ ઇઝરાયલે તેમની વાત માનવાનો ઇન્કાર કર્યો. બીજી તરફ સિરિયાના હાફિઝ અસદ રાજનેતાએ પણ આવી સંધિમાં રસ ના બતાવ્યો. તેથી આવી સંધિ થઈ શકી નહીં. સિરિયા ગોલાન પર્વતમાળાને સૈનિકશક્તિથી પાછું મેળવવા માગતું હતું. તેણે ભરપૂર સૈનિકો તૈયાર કરવા માંડ્યા હતા. આ યુદ્ધમાં ઇઝરાયલની ગુમચર સંસ્થા કમજોર સાબિત થઈ. છેવટ સુધી આરબોએ આક્રમણની ખબર પડવા દીધી નહીં. યુદ્ધમાં હંમેશાં ઓચિંતાનો હુમલો જ વધુ સફળ રહેતો હોય છે. અનવર સાદાતે ઓચિંતાનો હુમલો કરીને વિજય મેળવ્યો. તેથી તેમનું, તેમના દેશનું અને આરબોનું ગૌરવ વધી ગયું. મિસરની બીજી વારની યાત્રા પ્રસંગે યોગાનુયોગ મારે આ વિજય ઉત્સવના દિવસોમાં જ જવાનું થયું હતું. મેં જોયું કે મિસરના આરબો ગાંડા થઈને જગા-જગાએ ઝૂમી રહ્યા હતા. ભારતમાં પણ આવી જ સ્થિતિ છે. આપણી પ્રજાને ખુશી મનાવતાં વાર નથી લાગતી અને પરાજયને પણ પચાવી શકતા નથી. ખરેખર તો વિજય અને પરાજય બંને સ્થિતિઓમાં વ્યક્તિ અને પ્રજાએ સંતુલન રાખવું જોઈએ. આ વિજયથી આરબો એટલા બધા ગેલમાં આવી ગયા કે તેમણે નક્કી કર્યું કે હવે જેરૂસલેમ ઉપર હુમલો કરો અને ત્યાં રહેનારા 20 લાખ યહૂદીઓને તગેડી મૂકો. આ કામ માટે પેલેસ્ટાઇનમાં કેટલાંક આતંકવાદી જૂથો તૈયાર થઈ ગયાં. જેને ફિદાયીન પણ કહેવાય છે. લૈલાખાલિદ નામની એક બહુ રૂપાળી પેલેસ્ટાઇન આરબ યુવતી પણ આ જૂથોમાં મહત્વનો ભાગ લેવા લાગી. કેટલાંક વિમાનોનું અપહરણ કરવામાં તેણે મહત્વનો ભાગ લીધો હતો. પેલેસ્ટાઇનમાં અલ-ફતહ શક્તિશાળી સંગઠન થઈ ગયું હતું. તેણે ઘણા ગોરીલા યોદ્ધાઓ તૈયાર કર્યા.

આ લોકો જોર્ડનથી પણ નારાજ હતા, કારણ કે જોર્ડન પશ્ચિમ તરફ ઝૂકેલું હતું. ઈ. સ. 1971ના નવેમ્બર મહિનાની 28મી તારીખે કાહિરાની સેરટન હોટલમાં જોર્ડનના પ્રધાનમંત્રી ઊતર્યા હતા. તેમની હત્યા કરી નાખવામાં આવી. એટલું જ નહીં, 1972માં મ્યુનિકમાં ઇઝરાયલના ખેલાડીઓને પકડીને પહેલાં બંધક બનાવ્યા અને પછી તેમની હત્યા કરી નાખવામાં આવી. આ રીતે આ આતંકવાદી જૂથ વધુ સક્રિય બન્યું હતું. આ ગ્રૂપના આતંકવાદીઓ ઇચ્છતા હતા કે ઇઝરાયલની જેલમાં પકડાયેલા તેમના 200 સાથીઓને મુક્ત કરવામાં આવે તો આ ખેલાડીઓને અમે મુક્ત કરીશું. આવો સોદો કરવા માંગતા હતા. પણ ઇઝરાયલ આવો સોદો કરવા તૈયાર થયું નહીં. તેણે પોતાના ખેલાડીઓને મુક્ત કરવા માટે વિમાન પર હુમલો કરી દીધો. પરિણામે ખેલાડીઓની સાથે પાંચેય બંધક બનાવનારા આતંકવાદીઓ પણ માર્યા ગયા. જરા તુલના કરો ભારતનું એક વિમાન કાઠમંડુથી ઊપડ્યું હતું. તેને આતંકવાદીઓએ હાઈજેક કર્યું. આ વિમાન પેટ્રોલ લેવા અમૃતસર ઊતર્યું. પણ આપણે કોઈ પ્રયત્ન કર્યો નહીં. અંતે આ વિમાન ઊડીને આડુંઅવળું ફરતું-ફરતું તાશ્કંદ ઊતર્યું. અને આતંકવાદીઓની શરતો પૂરી કરીને આપણે બધા બંધકોને છોડાવ્યા હતા. આ રીતે નમતું જોખવાના કારણે મસૂદ અઝહર અને હાફિઝ સઈદ જેવા આતંકવાદીઓ મુક્ત થઈ ગયા અને હજી આજે પણ ભારતને હેરાન-પરેશાન કરી રહ્યા છે. મુંબઈ પરનો હુમલો તથા લોકસભા ઉપરનો હુમલો આ આતંકવાદીઓની યોજનાથી થયો હતો. ઑલિમ્પિક રમતોમાં પોતાના ખેલાડીઓની હત્યા થઈ, તેનો બદલો લેવા ઇઝરાયલે સિરિયા અને લેબનોન પર તરત જ બૉમ્બમારો કરીને 500 માણસો મારી નાખ્યા.

પેલેસ્ટાઇનનું જે આંદોલન આતંકવાદીઓ ચલાવતા હતા તેમને સમજાવવા લાગ્યું કે આતંકવાદી પ્રવૃત્તિથી વિશ્વજનમત વિરોધી બની રહ્યો છે તેથી તેણે પોતાના આંદોલનને રાજનીતિક આંદોલન બનાવવાનું શરૂ કર્યું. 1974માં રબાતમાં અરબ શિખર સંમેલન થયું.

તેમાં યાસિર અરાફાતને પેલેસ્ટાઇનના સર્વોચ્ચ નેતા માની લેવામાં આવ્યા. યાસિર અરાફાતની માન્યતા વિશ્વભરના ઘણા દેશોએ કરી. પરિણામે તેમણે રાષ્ટ્રસંઘમાં ભાષણ પણ આપ્યું. તેમનું ભાષણ 100 મિનિટ સુધી લાંબું ચાલ્યું અને અપીલ કરી કે પેલેસ્ટાઇનમાં યહૂદી, મુલસમાન અને ખ્રિસ્તી લોકો મળીને શાંતિથી રહે તથા પેલેસ્ટાઇનનો વિકાસ કરે.

તા. 4/12/2020

બીજો ચમત્કાર

કોઈ પણ રાષ્ટ્રમાં એક જ ધર્મને માનનારા લોકો રહે એવું શક્ય નથી. થોડાઘણા અંશોમાં જુદા-જુદા ધર્મના લોકો પણ લગભગ પ્રત્યેક રાષ્ટ્રમાં રહેતા હોય છે. પણ જ્યાં મુસ્લિમો બહુમતીમાં હોય ત્યાં અન્ય ધર્મના લોકોને સુખ, શાંતિ અને સુરક્ષાથી રહેવું કઠિન થઈ જતું હોય છે, કારણ કે મુસ્લિમોમાં એક કટ્ટરવાદી ગ્રૂપ બની જતું હોય છે. જે હંમેશાં ઇસ્લામિક ધારાધોરણ પ્રમાણેનું રાજ્ય સ્થાપિત કરવા માંગતું હોય છે. આવાં ગ્રૂપ ત્યાંના અલ્પસંખ્યકોને હેરાન-પરેશાન કરતાં રહેતાં હોય છે અને અંતે લાંબાગાળે અલ્પસંખ્યકોને કાં તો હિજરત કરવી પડતી હોય છે અથવા મજબૂરીથી ધર્માત્તરણ કરીને રહેવું પડતું હોય છે. આવા લોકો દબાઈને રહેતા હોય છે.

ભારત અને પાકિસ્તાનનું વિભાજન થયું ત્યારે એક મત એવો હતો કે ધર્મના આધારે વિભાજન થયું હોવાથી બધા મુસ્લિમો પાકિસ્તાન ચાલ્યા જાય અને બધા હિન્દુઓ ભારતમાં આવી જાય. જેથી હિન્દુ-મુસલમાનના કાયમ થનારા ઝઘડાઓનો કાયમી અંત આવી જાય. આ થિયરીને ગાંધીજી, નેહરુ અને કૉંગ્રેસે માન્ય કરી નહીં. ગાંધીજી તો મુસલમાનોને ભારતમાં જ રાખવા એટલા બધા મક્કમ હતા કે તેમની જીદના કારણે ઘણા લોકોને નવાઈ પણ લાગતી હતી. ગાંધીજીની દૃઢ માન્યતા હતી કે આગળ જતાં ભારતના હિન્દુ-મુસલમાનો સંપીને, એક થઈને રહેશે અને ભાઈચારાનું વાતાવરણ મજબૂત બનશે. તેમની આ ધારણા વ્યાવહારિક ન નીવડી. આઝાદી પછીથી દિન-પ્રતિદિન મુસ્લિમોમાં કટ્ટરવાદ વધતો ગયો. તેની પ્રતિક્રિયામાં હિન્દુઓમાં પણ થોડા અંશે કટ્ટરવાદીઓ પેદા થવા લાગ્યા. જોકે હિંદુ કટ્ટરવાદ કોઈ પરિણામ ન લાવી શક્યો, પણ મુસ્લિમ કટ્ટરવાદે શાસક કૉંગ્રેસદળને પોતાની ધાર્મિક માન્યતાઓ મનાવવા માટે મજબૂર કરી દીધું. જેમ કે હજ પઢવા જનારને મોટી સબસિડી આપવી, મસ્જિદોમાંથી લાઉડસ્પીકર દ્વારા જોર-જોરથી બાંગ પોકારવી, જુમ્માની નમાજ વખતે જાહેર રોડ પર હજારોની સંખ્યામાં નમાજ પઢવી અને લવજેહાદ દ્વારા હિંદુ છોકરીઓને વધુમાં વધુ મુસ્લિમ છોકરાઓ સાથે પરણાવવી વગેરે-વગેરે અનેક પ્રકારની તુષ્ટિકરણનીતિ લાગુ કરવામાં આવી. જેના પરિણામે હિંદુવાદી રાજનૈતિક દળો પણ આવી જ રીતે સામી પ્રતિક્રિયા આપવા લાગ્યાં. કાશ્મીરમાં સદીઓથી રહેતા પંડિત સમાજને મારીઝૂડીને, હત્યાઓ કરીને કાશ્મીર પાર ધકેલી દેવામાં આવ્યો. બીજી તરફ ભારતનાં લગભગ બધાં મોટાં શહેરોમાં મુસલમાનોનો એક એવો ભાગ તૈયાર થઈ ગયો જેને લોકો મિન પાકિસ્તાન કહેવા લાગ્યા. સંતતિનિયમનના કાયદામાં પણ હિંદુ પ્રજાએ ઘણો ભાગ લીધો. જ્યારે મોટા ભાગના મુસ્લિમોએ તેનો વિરોધ કર્યો. અને તેમાં ભાગ ન લીધો. આ બધાના પરિણામે અત્યારે ભારતમાં હિંદુ-મુસલમાનની જનસંખ્યાનું પ્રમાણ બદલાઈ ગયું છે. 1947માં આઝાદી વખતે મુસ્લિમો માત્ર 3 જ ટકા હતા. તે હવે વધીને 20થી 30 ટકા સુધી પહોંચી ગયા છે. અને કેટલાક જિલ્લાઓમાં તો તેમની સ્પષ્ટ બહુમતી થઈ ગઈ છે. દિન-પ્રતિદિન આ પ્રશ્ન વધુ ને વધુ વિકરાળ બનતો જાય છે.

આવું જ લેબનોનમાં પણ થયું. લેબનોન આરબ રાષ્ટ્ર હતું. તેમાં ખ્રિસ્તીઓ પણ હતા. 1970માં તેની આબાદીના 60 ટકા મુસલમાનો અને 40 ટકા ખ્રિસ્તીઓ હતા, અને વર્ષોથી બંને રહેતા હતા. આગળ જતાં મુસ્લિમોમાં કટ્ટરવાદીઓ પેદા થયા, જેના પરિણામે લેબનોનમાં મુસ્લિમો અને ખ્રિસ્તીઓ વચ્ચે ગૃહયુદ્ધ થઈ ગયું. આ ગૃહયુદ્ધનું આંતરરાષ્ટ્રીય પરિણામ આવવા લાગ્યું. એટલે અમેરિકાએ પણ દખલ કરવા માંડી. અંતે કોઈ પણ પાડોશી રાષ્ટ્રમાં જ્યારે ગૃહયુદ્ધ થતું હોય ત્યારે પડોશી દેશ ચૂપ રહી શકે નહીં. એટલે ઇઝરાયેલે પણ

દખલગીરી કરવા માંડી હતી. ઈ. સ. 1976માં ઇઝરાયલ લેબનોનનાં ખ્રિસ્તી-દળોને સાથ આપી રહ્યું હતું. એવામાં લેબનોનનાં ઇસાઈદળો પર સિરિયાએ હુમલો કરી દીધો. તરત જ ઇઝરાયલના નેતા મેનાકીમ બેગીને ઘોષણા કરી કે અમે લેબનોનના ખ્રિસ્તીઓની કત્તેઆમ થવા દેશું નહીં. આમ કરીને તેમણે ખ્રિસ્તીઓને સૈનિકશિક્ષણ આપવા માંડ્યું અને યુદ્ધની તૈયારી કરવા માંડી. એવામાં 1981ના જુલાઈ મહિનામાં P.L.O. દ્વારા ઇઝરાયલ પર બામ્બ ફેંકવામાં આવ્યા. તેના બદલામાં ઇઝરાયલે તરત જ લડાકુ વિમાનો મોકલીને સો આરબોને મારી નાખ્યા તથા 800ને ઘાયલ કરી નાખ્યા. P.L.O. વારંવાર ઇઝરાયલ પર રૉકેટો દ્વારા હુમલો કરતું હતું. જેના પરિણામે ઇઝરાયલને પોતાનાં ઘણાં ગામો ખાલી કરવાં પડ્યાં હતાં. એવામાં એક બાઝદી સુરંગ ફાટવાથી ઇઝરાયલનો એક ઑફિસર માર્યો ગયો. એટલે ઇઝરાયલે તરત જ દામુર શહેર પર હુમલો કરીને 23 પેલેસ્ટાઈનીઓને મારી નાખ્યા. આમ લેબનોનના આરબો અને ઇઝરાયલ વચ્ચે સતત યુદ્ધ જેવી સ્થિતિ ચાલતી રહી. એવામાં 1982માં લંડનમાં ઇઝરાયલ કૂટનીતિજ્ઞ સ્લોમો આર્ગોની હત્યા કરવાનો પ્રયત્ન થયો. ઇઝરાયલના પ્રધાનમંત્રી બેગીનને નિમિત્ત મળી ગયું. એમણે તરત જ સિરિયા સાથે યુદ્ધની તૈયારી કરી દીધી. પૂર્વે કહ્યું તેમ ઇઝરાયલ ભારતની માફક વારંવાર વિરોધપત્રો લખવામાં માનતું નથી. પણ હિંસાનો તરત જ પ્રતિહિંસા દ્વારા રોકડિયો જવાબ આપવામાં માને છે.

આ યુદ્ધમાં સિરિયાએ 500 લડાકુ વિમાન અને 6 ડિવિઝન સેના ઉતારી. બીજી તરફ ઇઝરાયલે 11 ટૅન્ક ડિવિઝન અને 500 વિમાનો ઉતાર્યા. સિરિયાના P.L.O.ના 6 હજાર લડાકુઓ તથા ત્રણ હજાર સૈનિકોએ ભાગ લીધો. ઇઝરાયલે 78 હજાર સૈનિકો, 1240 ટૅન્કો, 1500 બખ્તરબંધ ગાડીઓ યુદ્ધમાં ઉતારી. લેબનોનના ખ્રિસ્તી ફ્રન્ટના 30,000 યોદ્ધાઓ પણ ઉતર્યા. લેબનોનના રાષ્ટ્રપતિ બસીર ગમાઈલની 14 સપ્ટેમ્બર 1982ના રોજ સિરિયાની સોશિયલ પાર્ટીના હબીબ દ્વારા હત્યા કરી નાખવામાં આવી. બસીર ગમાઈલ ખ્રિસ્તી હતા. જ્યારે હબીબ મુસલમાન હતા. યુદ્ધવિરામ હોવા છતાં ઇઝરાયલે બેઝત પર હુમલો કર્યો અને પશ્ચિમ બેઝતને કબજામાં લઈ લીધું. એટલું જ નહીં, ઇઝરાયલી સૈનિકો શરણાર્થી શિબિરોમાં ઘૂસી ગયા અને શરણાર્થી આરબોને મારી નાખ્યા.

હિઝબુલ્લા કટ્ટર શિયા ઇસ્લામિક ધાર્મિક પક્ષ છે. તેના સર્વોચ્ચ નેતા હસન-નસરુલ્લા છે. 1982માં આ પક્ષની સ્થાપના થઈ હતી. તેના સદસ્યો મોટા ભાગે લેબનોનના આરબો છે. હિઝબુલ્લાનો અર્થ થાય છે ‘અલ્લાની પાર્ટી’. મુસ્લિમો ગમે તેટલા બચાવ કરે કે ઇસ્લામમાં આતંકવાદ છે જ નહીં, પણ મોટા ભાગની આતંકવાદી પાર્ટીઓ કોઈ ને કોઈ રીતે અલ્લાહ અથવા ઇસ્લામના નામ સાથે જોડાયેલી હોય છે. હિઝબુલ્લાનું મુખ્ય કાર્યાલય લેબનોનમાં છે અને તે અર્ધસૈનિક પક્ષ તરીકે કામ કરે છે. 1982માં ઇઝરાયલ લેબનોન પર આક્રમણ કર્યું. તે પછી હિઝબુલ્લા સૈનિકશક્તિ બની ગઈ. 1985માં તેણે પોતાના મેનિફેસ્ટોમાં લેબનોનને ઇસ્લામિક રાજ્ય બનાવવાની ઘોષણા કરી. જેટલી પણ ઇસ્લામિક પાર્ટીઓ હોય છે તે કોઈ ને કોઈ રીતે પોતાના રાષ્ટ્રને ઇસ્લામિક સ્ટેટ બનાવવાની પેરવી કરતી રહે છે. હિઝબુલ્લા તો ઇઝરાયલનો પૂરેપૂરો નાશ જ ઇચ્છે છે. હિઝબુલ્લાને ઈરાન તથા સિરિયાથી આર્થિક સહાય મળતી રહે છે. હિઝબુલ્લાના નેતા વારંવાર યાસિર અરાફતનો વિરોધ કરે છે, કારણ કે તે ઇઝરાયલ સાથે શાંતિ-સમજૂતી કરવા માંગે છે. જેમ હિંદુઓમાં નાની-મોટી અનેક રાજનૈતિક પાર્ટીઓ બની ગઈ છે, તેમ મુસ્લિમોમાં ખાસ કરીને આરબોમાં પણ પરસ્પર વિરોધી પાર્ટીઓ બનાવીને બેઠા છે.

હિઝબુલ્લાએ ઈ. સ. 1982માં લેબનોનના દક્ષિણી ભાગને ઇઝરાયલ પાસેથી ખાલી કરાવી દીધો હતો. આ સફળતાના કારણે તેની લોકપ્રિયતા વધી ગઈ. ઈ. સ. 2006માં ઉત્તરી

ઇઝરાયલ અને લેબનોન વચ્ચે 34 દિવસ સુધી યુદ્ધ ચાલ્યું હતું. એમાં ઇઝરાયલની સામે હિઝબુલ્લાના સૈનિકો યુદ્ધરત હતા. બન્યું એવું કે હિઝબુલ્લાના સૈનિકોએ ઇઝરાયલના સૈનિકોનું અપહરણ કરી તેમને મારી નાખ્યા હતા. એટલું જ નહીં, રોકેટ ચલાવીને ઇઝરાયલના ત્રણ નાગરિકોને પણ મારી નાખ્યા હતા. પાછળથી બે નાગરિકોને પણ પકડી લીધા હતા. આ હિંસાના બદલારૂપે ઇઝરાયલે લેબનોન પર બહુ મોટા પ્રમાણમાં હુમલા કરી દીધા. તેનું ઍરપોર્ટ નષ્ટ કરી નાખ્યું. એટલું જ નહીં, હવાઈ તથા જળમાર્ગોની નાકાબંધી કરી દીધી. જેથી લેબનોનમાં આવવું-જવું બંધ થઈ ગયું. આ યુદ્ધમાં 1200 લેબનોની મર્યા, જ્યારે ઇઝરાયલના 158 માણસો માર્યા ગયા. આ યુદ્ધ 2006ના જુલાઈ મહિનાની 12મી તારીખે શરૂ થયું હતું અને 34 દિવસ ચાલ્યું હતું. અંતે રાષ્ટ્રસંઘના કહેવાથી યુદ્ધવિરામ થયું અને 14 ઑગસ્ટે યુદ્ધ બંધ થયું. ત્યારે ઇઝરાયલે જળમાર્ગોની નાકાબંધી દૂર કરી. આ દરમિયાન હિઝબુલ્લાએ ઇઝરાયલ પર 4000 રોકેટો છોડ્યાં હતાં અને સાથે-સાથે ગોરીલા હુમલા પણ કર્યા હતા. જવાબમાં ઇઝરાયલે 12 હજાર વાર હુમલા કર્યા અને લેબનોનની 640 કિલોમીટર સડકો તથા 33 પુલોને નષ્ટ કરી દીધા. કેટલીયે સ્કૂલો, હોસ્પિટલો અને 15 હજાર ઘર નાશ પામ્યાં. 1 લાખ, 30 હજાર ઘરો ક્ષતિગ્રસ્ત થઈ ગયાં. આ રીતે ઇઝરાયલે લેબનોને પૂરેપૂરું બરબાદ કરી નાખ્યું. આ યુદ્ધમાં ઇઝરાયલે સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘના ચાર પર્યવેક્ષકોને પણ ભૂલથી મારી નાખ્યા હતા. ઇઝરાયલી ટેન્કોએ પણ શરણાર્થી કેમ્પો, ગાઝાપટ્ટી, વેસ્ટ બેન્ક વગેરે સ્થળોએ ભારે ગોળાબારી કરીને ઘણા માણસોને મારી નાખ્યા હતા. એટલું જ નહીં, ઇઝરાયલે લેબનોન પર સ્માર્ટબૉમ્બ ઝીંક્યા અને ઘણાનો કચ્ચરઘણ વાળી નાખ્યો. રાષ્ટ્રસંઘના વારંવારના આગ્રહ પછી પણ ઇઝરાયલ કોઈને ગાંઠતું નહીં, કારણ કે તેની પાછળ અમેરિકા, બ્રિટન વગેરેનો સાથ હતો. આ યુદ્ધ દ્વારા લેબનોનની આર્થિક દશા બગડી ગઈ, ઘણાં ઔદ્યોગિક એકમો નષ્ટ થઈ ગયાં. હિઝબુલ્લા દ્વારા કરાયેલ નાની સરખી હિંસાના બદલામાં ઇઝરાયલે 34 દિવસ સુધી એટલા બધા હુમલા કર્યા કે લેબનોન આર્થિક રીતે ભાંગી પડ્યું. આટલો જબરદસ્ત બદલો તો મોટાં શક્તિશાળી રાષ્ટ્રો પણ નથી લેતાં હોતાં.

એક તરફ ઇઝરાયલ સતત યુદ્ધમાં રત રહેતું હતું. તો બીજી તરફ પોતાના દેશનો આર્થિક વિકાસ કરવામાં પણ એટલું જ સંલગ્ન રહેતું હતું. ઈ. સ. 1990માં તેનું રાષ્ટ્રીય ઉત્પાદન 60 બિલિયન ડૉલર હતું. જ્યારે જોર્ડન, લેબનોન અને સિરિયા ત્રણેયનું ટોટલ રાષ્ટ્રીય ઉત્પાદન માત્ર 20 બિલિયન ડૉલર જ હતું. આ રીતે યુદ્ધ અને સમૃદ્ધિ બંને સાથે ચાલતાં હતાં. સામાન્ય રીતે યુદ્ધની સાથે બરબાદી ચાલતી હોય છે, પણ ઇઝરાયલમાં ઊલટું હતું. એક તરફ તેની પ્રજા કર્મઠ બનીને ઉત્પાદન વધારતી હતી, તો બીજી તરફ સૈનિકો લડતા હતા. આ બીજો ચમત્કાર કહેવાય.

અર્થતંત્ર બગડે એટલે
રાષ્ટ્ર બીમાર થાય

ઇઝરાયલ અને જુદાં-જુદાં પડોશી આરબરાષ્ટ્રોમાં કોઈ ને કોઈ રીતે નાની-મોટી યુદ્ધની ઘટનાઓ સતત ઘટતી રહેતી હતી. એમ કહી શકાય કે ઇઝરાયલ વિશ્વનું એક એવું રાષ્ટ્ર છે, જે અત્યાર સુધી યુદ્ધમાં સતત રત રહ્યું છે. ઇ. સ. 2001માં ઇઝરાયલે લડાકુ વિમાનો અને હેલિકોપ્ટરો દ્વારા પેલેસ્ટાઈનીઓ પર અંધાધૂંધ હુમલા કર્યા, કારણ કે ત્યાંથી એક આત્મઘાતી આતંકવાદીએ તેલઅબીબની નૃત્યપાર્ટી પર હુમલો કરીને 21 ઇઝરાયલી નાગરિકોને મારી નાખ્યા હતા. ઇઝરાયલમાં પશ્ચિમ યુરોપથી આવેલા યહૂદીઓ પણ હતા, જે પોતાની સાથે પશ્ચિમી સંસ્કૃતિ લઈ આવ્યા હતા. તેઓ વાર-તહેવારે નૃત્ય કરતા રહેતા હતા. આવી જ એક નૃત્ય ક્લબ પર આતંકવાદીએ આત્મઘાતી હુમલો કર્યો અને પૂર્વે કહ્યું તેમ 21 ઇઝરાયલીઓને મારી નાખ્યા. આવી જ રીતે બીજા આત્મઘાતી હુમલામાં 30 ઇઝરાયલીઓ માર્યા ગયા. આમ જુદા-જુદા આત્મઘાતી હુમલાઓમાં કુલ 130 ઇઝરાયલીઓ માર્યા ગયા. ઇઝરાયલે બદલો લેવા સામે હુમલો કર્યો અને 2002માં તેણે 497 પેલેસ્ટાઈનીઓને મારી નાખ્યા અને 1447ને ઘાયલ કરી દીધા. એટલું જ નહીં, જ્યાંથી હુમલા થયા હતા એ બધાં ક્ષેત્ર પોતાનાં કબજામાં લઈ લીધાં. આ લડાઈ 2 એપ્રિલથી 11 એપ્રિલ સુધી ચાલી. એમાં સેંકડો લોકો માર્યા ગયા.

ઇઝરાયલમાં બેથલેહામ નેટીવીટી ચર્ચ આવેલું છે. એવું મનાય છે કે અહીં ઇશુ ખ્રિસ્તનો જન્મ થયો હતો. આ ચર્ચમાં પેલેસ્ટાઈન આતંકવાદીઓ પેસી ગયા હતા અને તેમણે આતંક મચાવ્યો હતો. તેથી ઇઝરાયલના સૈનિકોએ ચર્ચને ઘેરી લીધું અને આતંકવાદીઓને મારી નાખવા ગોળીઓ ચલાવી, જેના પરિણામે 7 લોકો માર્યા ગયા. આ ચર્ચને 38 દિવસ સુધી ઇઝરાયલે ઘેરામાં રાખ્યું હતું. અમેરિકાએ વચ્ચે પડીને સમાધાન કરાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો, પણ હમાસ અને ઇસ્લામી જેહાદ તરફથી ખાસ પરિણામ આવ્યું નહીં.

19 ઑગસ્ટના દિવસે ભીડ ભરેલી એક બસ જતી હતી, તેની ઉપર પેલેસ્ટાઈન આતંકવાદીઓએ હુમલો કરીને 23 ઇઝરાયલી નાગરિકોને મારી નાખ્યા. એમાં બાળકો પણ હતાં. આ હુમલાની જવાબદારી હમાસે લીધી. ઇઝરાયલે તરત જ પોતાની સુરક્ષાસેનાને આદેશ આપ્યો કે હેઝ્બોન અને ગાઝાપટ્ટીમાં રહેનારા બધા હમાસ નેતાઓને યા તો મારી નાખો અથવા પકડી લો. સેનાએ તરત જ કાર્યવાહી કરી અને બુલડોઝર લઈને પેલેસ્ટાઈનીઓની 60 દુકાનો તોડી નાખી અને ઘણું નુકસાન કર્યું. આવી જ રીતે 4 ઑક્ટોબર હાઈડ્રા શહેરના મક્સીમ રેસ્ટોરાંમાં ઘણા ઇઝરાયલીઓ યા-નાસ્તો કરી રહ્યા હતા, તેના પર પેલેસ્ટાઈન આત્મઘાતીએ હુમલો કર્યો, જેના પરિણામે 22 ઇઝરાયલી માર્યા ગયા. તરત જ ઇઝરાયલે પ્રતિક્રિયા શરૂ કરી દીધી. તેણે શોધી કાઢ્યું કે મિસર અને ગાઝાપટ્ટી વચ્ચે પેલેસ્ટાઈનીઓએ 90 સુરંગો બનાવી છે. આ સુરંગો દ્વારા તે ગોલાબારૂદ, હથિયાર, વિદેશી મુદ્રા વગેરે વસ્તુઓ મિસરમાંથી ગાઝાપટ્ટી તરફ મોકલતા રહે છે. ઘણાને યાદ હશે કે આવી જ સુરંગો પાકિસ્તાન પણ પંજાબની સીમા પર બનાવતું રહે છે અને તેના દ્વારા આતંકવાદીઓ તથા હથિયારો મોકલતું રહે છે. આ દૂષણને આપણે પૂરેપૂરું ડામી શક્યા નથી, કારણ કે આપણે બહુ-બહુ તો સુરંગ બંધ કરી દઈએ છીએ. ઇઝરાયલે તરત જ કાર્યવાહી કરી અને જ્યાંથી સુરંગો શરૂ થતી હતી ત્યાં ને જ્યાં પૂરી થતી હતી ત્યાં 1500 ઘરોને નષ્ટ કરી નાખ્યાં. પરિણામે આરબોના 16 હજાર માણસો નિરાશ્રિત બની ગયા. ગાઝાપટ્ટી ઇઝરાયલના હાથમાં હતી. તેને ખાલી કરીને આરબોને સોંપી દેવી એવો ઠરાવ રાષ્ટ્રસંઘે કર્યો હતો અને અમેરિકા વગેરે દેશો પણ ઇઝરાયલ

પર દબાણ કરતા હતા. ઇઝરાયલ પણ આ ગાઝાપટ્ટીને ખાલી કરી દેવા તૈયાર થઈ ગયું, પણ સરકારમાં જોડાયેલી જમણેરી પાર્ટીએ તેનો વિરોધ કર્યો અને કહ્યું કે જો ગાઝાપટ્ટી ખાલી કરશો તો આતંકવાદીઓ નજીક આવી જશે અને અશાંતિ વધારી દેશે. જમણેરી પાર્ટીઓના દબાણથી શેરોન સરકારે ગાઝાપટ્ટી ખાલી ન કરી. એટલું જ નહીં, બખ્તરબંધ ગાડીઓને અંદર મોકલીને હમાસના 70 આતંકવાદીઓને મારી નાખ્યા. સાથે-સાથે હમાસના નેતા શેખ અહમદ અયાસીનની પણ હત્યા કરી નાખી. આમ કરવાથી બંને પક્ષો વચ્ચે ઘમાસાણ યુદ્ધ થયું. જેમાં 13 ઇઝરાયલી સૈનિકોને મારી નાખ્યા. ઇઝરાયલે તરત જ બદલો લીધો અને 40 પેલેસ્ટાઇનીઓની હત્યા કરી નાખી. ફરી પાછા પેલેસ્ટાઇનીઓએ ઇઝરાયલ પર રોકેટમારો ચલાવ્યો. એના કારણે ઇઝરાયલી બાળકોની હત્યા થઈ ગઈ. ઇઝરાયલે તરત જ કાર્યવાહી કરી અને 16 ઑક્ટોબર સુધીમાં 100 પેલેસ્ટાઇનીઓને મારી નાખ્યા, જેમાં 62 આતંકવાદી નેતાઓ હતા! આ હુમલામાં ઇઝરાયલે દુકાનો અને ઘણાં મકાનો પણ નષ્ટ કરી નાખ્યાં. ગાઝાપટ્ટીની સ્થિતિ એવી થઈ ગઈ કે જીવનજરૂરિયાતની ચીજવસ્તુઓ મળવી મુશ્કેલ થઈ ગઈ.

2004ના નવેમ્બર મહિનાની 11મી તારીખે પેલેસ્ટાઇનના પ્રમુખ નેતા યાસિર અરાફતનું મરણ થઈ ગયું. ઈ. સ. 2005માં પેલેસ્ટાઇનમાં ચૂંટણી થઈ. એમાં મહમૂદ અબ્બાસ રાષ્ટ્રપતિ બન્યા. તે ઇઝરાયલ સાથે શાંતિસમજૂતી કરવાના પક્ષમાં હતા, પણ હમાસ અને ઇસ્લામી જેહાદવાળા બંને ઉગ્ર પક્ષોએ તેનો વિરોધ કર્યો. આ રીતે આરબોમાં બે પક્ષ પડી ગયા. એવામાં પેલેસ્ટાઇનમાં ફરીથી ચૂંટણી કરવી પડી. જેમાં ઇસ્લામીદળ હમાસને બહુમત મળ્યો. હમાસ આતંકવાદી દળ હતું. તેથી હવે પેલેસ્ટાઇનમાં આતંકવાદીઓનું જોર વધી જશે. પણ ઇઝરાયલ હંમેશાં તૈયાર જ રહેતું. તેણે ગાઝા પર હુમલો કરી દીધો અને ભારે નુકસાન પહોંચાડ્યું. અંતે બંને પક્ષો વચ્ચે શાંતિસમજૂતી થઈ અને યુદ્ધવિરામ થયો જે 2007 સુધી રહ્યો.

25 જૂન, 2006ના રોજ પેલેસ્ટાઇન આતંકવાદી અને ઇઝરાયલની રક્ષાયોદ્ધીઓ વચ્ચે ગોળાબારી થઈ. એમાં કેટલાક ઇઝરાયલ સૈનિકો માર્યા ગયા અને એકને પકડી લેવામાં આવ્યો. જેના પરિણામે 28 જૂનના રોજ ઇઝરાયલી ટૅન્કો અને સેના ગાઝાપટ્ટીમાં પેસી ગઈ. તેમની સહાય માટે હવાઈસેના પણ આવી પહોંચી. લડાકુ વિમાનોએ બે પુલ અને એક વીજળીઘર તોડી નાખ્યું. જેથી ગાઝામાં રહેનારા લોકોને વીજળી અને પાણી મળતાં બંધ થયાં. ગાઝામાંથી અવારનવાર રોકેટ હુમલાઓ થયા કરતા હતા. તેને બંધ કરાવવા માટે ઇઝરાયલે મોટા પાયા પર ગાઝા પર ચઢાઈ કરી આરબોની કત્તેઆમ કરવા માંડી. અંતે ઇઝરાયલને સમજાવીને યુદ્ધવિરામ કરાવાયો.

ઘણાને ખબર નહીં હોય પણ આવું સતત યુદ્ધ ચાલતું હોવા છતાં ગાઝા અને વેસ્ટ બેન્કમાંથી ઘણા આરબો નોકરી કરવા માટે રોજ ઇઝરાયલમાં જતા અને પાછા આવતા! આરબદેશોની તુલનામાં ઇઝરાયલનું રોજીનું પ્રમાણ ઘણું ઊંચું હતું. એટલે લોકો કામધંધો, નોકરી માટે ઇઝરાયલમાં જતા રહેતા. અમારા ઇઝરાયલ પ્રવાસમાં પણ છેલ્લા દિવસે અમારામાંથી કેટલાક યુવાનો ગુમ થઈ ગયા હતા. અર્થાત્ તે ઇઝરાયલમાં નોકરી-ધંધો કરવા રોકાઈ ગયા હતા. દુનિયાનો નિયમ છે કે જ્યાં ઊંચા વેતનવાળી નોકરીઓ મળતી હોય ત્યાં કાયદેસર અથવા ગેરકાયદેસર અડોશ-પડોશના દેશોમાંથી લોકોનો ધસારો રહેતો હોય છે. જેમ કે, આજે ભારતના ઘણા લોકો અમેરિકા જવા તલપાપડ થતા હોય છે. આવું જ ઇઝરાયલનું પણ છે. સમૃદ્ધિ રોજીઓ પેદા કરતી હોય છે. જેટલી ગરીબી હોય તેટલી જ બેકારી પણ વધુ હોય. ઇઝરાયલ માત્ર સૈનિકની દૃષ્ટિએ જ શક્તિશાળી રાષ્ટ્ર ન હતું, પણ આર્થિક રીતે પણ તે

બધા આરબો કરતાં વધુ સમૃદ્ધ હતું. તેથી ત્યાં રોજીઓની તકો વધુ હતી. આવી તકોનો લાભ ઇઝરાયલમાં રહેનારા 12 પ્રતિશત આરબોને તો મળતો જ હતો, સાથે-સાથે ગાઝા અને વેસ્ટ બેન્કમાં રહેનારા આરબોને પણ મળતો હતો. સામાન્ય પ્રજાને રાજકારણમાં રસ હોતો નથી. સામાન્ય પ્રજાને તો વધુમાં વધુ રસ રોજીઓમાં અને સુખસગવડોમાં હોય છે. જ્યાંથી આ બધું મળે ત્યાં પ્રજા આપોઆપ ધસારો કરતી હોય છે.

એટલે ઇઝરાયલ જ્યારે આરબોને નોકરી-ધંધા માટે આવવાની મનાઈ કરી દેતું હોય છે ત્યારે આરબોનું ખાસ કરીને પેલેસ્ટઇનીઓનું અર્થતંત્ર બગડી જતું હોય છે. અર્થતંત્ર બગડે એટલે રાષ્ટ્ર બીમાર થાય. અને આવું રાષ્ટ્ર યુદ્ધ ન કરી શકે. જેમ કે ભારત અને પાકિસ્તાનની તુલના કરી શકાય. પાકિસ્તાન અને બાંગ્લાદેશમાંથી ઘૂસણખોરી કરીને ઘૂસી જનારા હજારો મુસલમાનો ભારતમાં જોવા મળશે, પણ ભારતમાંથી પાકિસ્તાનમાં ઘૂસી જનારો કોઈ હિન્દુ અથવા મુસલમાન નહીં મળે, કારણ કે પાકિસ્તાનનું અર્થતંત્ર એટલું બધું દુર્બળ બની ગયું છે કે ત્યાં રહેવું અને જીવવું મુશ્કેલ બની ગયું છે.

જ્યારે-જ્યારે અર્થતંત્ર દૂબળું બને ત્યારે-ત્યારે મોંઘવારી માઝા મૂકી દે. એક જ ઉદાહરણ લઈએ. ભારતમાં ઘઉંનો લોટ 20-25 રૂપિયે કિલો મળે છે, જ્યારે એ જ લોટ પાકિસ્તાનમાં 80થી 85 રૂપિયે કિલો મળે છે. ભારતમાં ખાંડનો ભાવ 30થી 35 છે, જ્યારે પાકિસ્તાનમાં 100 રૂપિયા ઉપર ખાંડ વેચાય છે. આ રીતે જીવનજરૂરિયાતની બધી ચીજો જેમાં શાકભાજી પણ આવી ગઈ. બધાના ભાવોમાં ઘણો ફરક થઈ ગયો છે. આવી સ્થિતિમાં પાકિસ્તાન જનારા નુકસાનમાં રહે અને ભારતમાં આવનારા ફાયદામાં રહે તે સ્વાભાવિક છે. આવી જ સ્થિતિ ઇઝરાયલ અને આરબ રાષ્ટ્રો વચ્ચેની બની છે.

તા. 5/12/2020

ઇઝરાયલ પાસેથી શીખીએ...

આપણે એક વાત યાદ રાખવી જોઈએ કે યહૂદીઓ અને પેલેસ્ટાઇનીઓ (આરબો) એક જ બાપના બે શાખાઓમાં વહેંચાયેલા દીકરાઓ છે. તેથી યહૂદીઓ જેવા ઝનૂની અને સાહસી છે એવા પેલેસ્ટાઇનીઓ પણ ઝનૂની અને સાહસી છે. યહૂદીઓએ પેલેસ્ટાઇનના એક ભાગ પર ઇઝરાયલ રાષ્ટ્રની સ્થાપના કરી દીધી, પણ બાકીના ભાગમાં રહેલા પેલેસ્ટાઇનીઓએ ઇઝરાયલને માન્યતા ન આપી. તેમની પાછળ આખું આરબજગત એમ કહો કે પૂરું મુસ્લિમ જગત એક થઈ ગયું હતું. તેથી તેઓ સતત યુદ્ધો કર્યા કરતાં હતાં. જ્યારે પ્રત્યક્ષ યુદ્ધમાં દુર્બળતાનો અનુભવ થયો, ત્યારે તે લોકોએ ગોરીલા પદ્ધતિ, હાઈજેક પદ્ધતિ અને આત્મઘાતી બૉમ્બ પદ્ધતિ દ્વારા ઇઝરાયલને હેરાન-પરેશાન કરવાની પ્રવૃત્તિ ચાલુ રાખી. આપણે આ પ્રકરણમાં ઇઝરાયલની અભૂતપૂર્વ બહાદુરી, સાહસિકતા અને વ્યૂહરચનાની વાતો કરવાની છે.

1976ના જૂન મહિનાની 27મી તારીખે એરફાન્સની ફ્લાઇટ નં. 139 ઇઝરાયલના તેલઅબીબથી ઊપડી અને પૅરિસ જવા રવાના થઈ. પૅરિસ પહોંચતાં પહેલાં આ વિમાનને ગ્રીસના એથેન્સ હવાઈમથક પર થોડી વાર રોકાવાનું હતું. તેમાં 253 યાત્રાળુઓ હતા. જેમાંના 104 ઇઝરાયલીઓ હતા. આ વખતે એથેન્સમાં હડતાળ ચાલતી હતી. તેથી વિમાનીમથકમાં ઓછો સ્ટાફ હતો. આ તકનો લાભ લઈને વિમાનમાં 6 આતંકવાદીઓ ચડી ગયા અને જેવું વિમાન ઊપડ્યું કે તરત જ તેમણે વિમાનને હાઈજેક કરી લીધું. વિમાનમાં જુદી-જુદી જગ્યાએ ગોઠવાઈને તેમણે વિમાન ઉપર કબજો કરી લીધો અને કહ્યું કે ઇઝરાયલે અમારા 40 માણસોને કેદ કર્યા છે. તેમને તરત છોડી મૂકવામાં આવે તો જ આ વિમાનના બધા પ્રવાસીઓને મુક્ત કરીશું. નહીં તો બધા વિમાનીઓને મારી નાખીશું. પોતાના પકડાયેલા આતંકવાદીઓને છોડાવવા માટેનો આ શૉર્ટ-કટનો સીધો રસ્તો હતો.

પૂર્વે કહ્યું તેમ ભારતમાં પણ ઇન્ડિયન-એરલાઇન્સના વિમાનને આ રીતે હાઈજેક કરીને પાકિસ્તાની આતંકવાદીઓએ હાફિજ સઈદ, અઝહર મસૂદ જેવા આતંકીઓને છોડાવી ગયા હતા. પણ આ વિમાન ભારતનું ન હતું અને પ્રવાસીઓ પણ ભારતના ન હતા. 104 પ્રવાસીઓ યહૂદીઓ હતા. એટલે તેમની પાછળ ઇઝરાયલની સરકાર હતી. બંને વચ્ચે કેટલો મોટો તફાવત હતો. તેની વિગત આગળની માહિતીથી જાણવા મળશે. જેવું વિમાન હાઈજેક થયું કે તરત જ આતંકવાદીઓએ બધાના પાસપોર્ટ છીનવી લીધા. અને વિમાનને પૅરિસની જગ્યાએ લિબિયા લઈ ગયા. જે આતંકવાદીઓએ વિમાન હાઈજેક કર્યું હતું તેમાં એક ગ્રેબિયલ નામની સ્ત્રી પણ હતી. આ આતંકવાદી સ્ત્રીએ બધા યાત્રાળુઓને હાથ ઊંચા રાખવાનો હુકમ કર્યો. જો કોઈ જરા પણ હાથ આઘોપાછો કરશે તો ગોળી મારી દઈશ તેવી ધમકી આપી. બે આતંકવાદીઓ પ્રથમ વર્ગના વિભાગ પાસે હાથબૉમ્બ લઈને ઊભા હતા. તેમના હાથમાં પિસ્તોલ પણ હતી. લગભગ ચાલુ વિમાને રાતના 1-00 વાગ્યા સુધી બધાની જડતી લેવામાં આવી. અંતે પરીઢિયાના 3-00 વાગે યુગાન્ડાના એન્ટેબી હવાઈમથકે વિમાન ઊતર્યું. ઊતરતાં પહેલાં વિમાને હવાઈમથક પર દસ ચક્કર માર્યા. આ સમયે યુગાન્ડામાં ઈદી-અમીનની સરકાર હતી. ઈદી અમીન ફૂર અને કટ્ટર ઈસ્લામવાદી નેતા હતા. તેની ફૂરતાની ઘણી વાતો યુગાન્ડામાં પ્રચલિત છે. યોગાનુયોગ કહો કે જ્યારે અબોટે સરકારને પદભ્રષ્ટ કરીને ઈદી અમીને યુગાન્ડાની સત્તા સંભાળી ત્યારે હું પણ યુગાન્ડાના ઝીઝા શહેરમાં પ્રવચનો કરતો હતો. પૂરા એક મહિના સુધી અમારો ભરચક કાર્યક્રમ ચાલતો રહ્યો, પણ જેવું ઈદી અમીને ઑવરટેક કર્યું તેની સાથે જ ઝીઝામાં કરફ્યુ લાગી ગયો. અમારે 3-4 દિવસ સુધી કાર્યક્રમ બંધ રાખવો

પડ્યો. વિમાન એન્ટેબી હવાઈમથકે ઊતર્યું. આ પણ બીજો યોગાનુયોગ હતો કે આ જ હવાઈમથકથી હું ભારત પાછો ફરવા વિમાનમાં બેઠો હતો અને એન્ટેબી વિમાનમથક માંરું જોયેલું હતું. એન્ટેબી હવાઈમથક લેક વિક્ટોરિયાના કિનારે આવેલું છે. લેક વિક્ટોરિયા દુનિયાના બે મીઠાં સરોવરોમાંનું બીજું મોટું સરોવર છે. તેમાં સ્ટીમરો પણ ચાલે છે. ચાર હજાર કિલોમીટર દૂરથી આવનારી નાઈલ નદી તેમાં ઠલવાય છે, તેથી સરોવર હંમેશાં ભરેલું રહે છે. આ સરોવરમાં અમે બોટયાત્રા પણ કરેલી. આ સરોવર ત્રણ દેશોમાં વહેંચાયેલું છે : યુગાન્ડા, કેન્યા અને ટાન્ઝાનિયા. બે કલાક સુધી વિમાનમાં ઊંચા હાથે બેસાડી રાખીને તેમણે તા. 29મી જૂનના રોજ વિમાનમાંથી ઇઝરાયલી, યહૂદી પ્રવાસીઓને જુદા કર્યા. અને તેમને ઍરપોર્ટના એક મોટા ઓરડાની બાજુમાં લઈ જવામાં આવ્યા. બધા યહૂદીઓ સમજી ગયા કે આ આતંકવાદીઓ હવે અમને મારી નાખશે. એટલે તો બીજા પ્રવાસીઓથી અમને અલગ કરવામાં આવ્યા છે. આતંકવાદીઓએ ઓરડાની ચારે તરફ દાડગોળો ગોઠવી દીધો. યહૂદી સિવાયના બીજા પ્રવાસીઓને છોડી મૂકવામાં આવ્યા હતા. એવામાં યુગાન્ડાના પ્રમુખ ઈદી અમીન પ્રવાસીઓને મળવા પહોંચી ગયા અને જુદી-જુદી વાતો કરીને આશ્વાસન આપ્યું કે ઇઝરાયલની સરકાર સાથે વાતચીત ચાલે છે. જો વાત સફળ રહેશે તો તમને છોડી મૂકવામાં આવશે.

હવે બીજી તરફ ઇઝરાયલમાં શું બની રહ્યું હતું તેનો વિચાર કરીએ. તરત જ મંત્રીમંડળની બેઠક મળી અને નક્કી કર્યું કે જો આતંકવાદીઓની માંગણી સ્વીકાર કરીને તેમના કેદીઓને છોડી મૂકવામાં આવશે તો વારંવાર ફરી-ફરીને તેઓ આ રીતે બંધક બનાવીને પોતાની માંગણી પૂરી કરાવશે. એટલે કોઈ પણ ભોગે આતંકવાદીઓની માંગણીને સ્વીકારવી ન જોઈએ. પણ ત્યારે કરવું શું?

એન્ટેબી હવાઈમથક ઇઝરાયલથી અઢી હજાર માઈલ દૂર હતું. કોઈ સીમા પડતી ન હતી. આવી સ્થિતિમાં આ પ્રવાસીઓને બચાવવા કેવી રીતે? જરા તુલના કરો. કાઠમંડુથી હાઈજેક થયેલ વિમાન ભારતના અમૃતસરમાં ઈંધણ લેવા માટે ઉતારવામાં આવ્યું હતું. અને લગભગ એક કલાક રોકાયું હતું. ભારત માટે સારામાં સારો મોકો હતો. તેના પર હુમલો કરીને પ્રવાસીઓને બચાવી લેવાનો. બીજું કંઈ નહીં તો વિમાનનાં ટાયરને ગોળી મારીને તોડી નાખ્યાં હોત તોપણ અમૃતસરથી વિમાન ઊડી શક્યું ન હોત. પણ આમાંનું આપણે કાંઈ કરી શક્યા નહીં. અને વિમાન હેમખેમ ઊડી ગયું. એટલું જ નહીં પણ ફરતું-ફરતું છેવટે તાશ્કંદમાં ઊતર્યું. જ્યાં તાલિબાનીઓનું રાજ હતું અને આતંકવાદીઓની સંખ્યા વધી ગઈ. છેવટે ભારતને નમતું જોખવું પડ્યું અને મસૂદ અઝહર વગેરેને છોડવા પડ્યા.

પણ આ દેશ ભારત ન હતો. ઇઝરાયલે તરત જ વ્યૂહરચના કરવા માંડી કે અઢી હજાર દૂરના પ્રવાસીઓને કેવી રીતે બચાવવા. યોગાનુયોગ કહો કે આ એન્ટેબી હવાઈમથકનું નિર્માણ યુગાન્ડાને ઇઝરાયલે કરી આપ્યું હતું. એટલે તેનો પૂરેપૂરો નકશો ઇઝરાયલ પાસે હતો. તેની પાસે મોસાદ નામની ગુપ્તચર સંસ્થા આખી દુનિયામાં પથરાયેલી છે. તેણે તરત જ લેક વિક્ટોરિયામાં માછીમારીનું બહાનું કરી પળેપળની માહિતી ગુપ્તચરો દ્વારા ઇઝરાયલને મોકલવા માંડી. 27મી જૂન રવિવારે ઇઝરાયલના પ્રધાનમંડળની બેઠક મળી અને બધાએ વ્યૂહરચના કરવા માંડી. એટલું જ નહીં, પણ આ વ્યૂહને કેવી રીતે પૂરો કરવો તેની ટ્રાયલ પણ તેલ અબીબના મથકે કરવા માંડી. તેલ અબીબના મથકે આવા જ બનાવટી પ્રવાસીઓ એક ઓરડામાં ભેગા કરવામાં આવ્યા. આ ટીમમાં જુદા-જુદા વિભાગના અનેક નિષ્ણાતો હતા. પણ વ્યૂહ પૂરો કરવા માટે તેમણે ઈદી અમીન અને આતંકવાદીઓ સાથે લાંબી વાતચીત ચાલુ રાખી. ઇઝરાયલના સર સેનાપતિ 'ગુર' આનું નેતૃત્વ કરી રહ્યા હતા. તેમણે કહ્યું કે અમે માત્ર 55 મિનિટમાં જ કાર્યક્રમ પૂરો કરીને બધાં પ્રવાસીઓને પાછા લઈ આવીશું. જોકે ખરેખર

એન્ટેબી પર હુમલો કર્યો ત્યારે માત્ર 52 મિનિટ જ થઈ હતી. આ રીતે ત્રણ મિનિટનો બચાવ કર્યો હતો.

ઇઝરાયલ પાસે અમેરિકાથી ખરીદેલાં ચાર મોટાં હરક્યુલિસ-સી-130 વિમાનો હતાં. એમાં બધા કમાન્ડો ગોઠવાઈ ગયા હતા. બે બૉઇંગ-707 હતાં. એમાંથી એકમાં પૂરેપૂરી હૉસ્પિટલની સગવડ રાખવામાં આવી હતી, કારણ કે આ ઝપાઝપીમાં ઘણા લોકો ઘાયલ થઈ જાય તેવી શક્યતા હતી. તેમને તરત જ સારવાર મળી રહે તેવી વ્યવસ્થા એક વિમાનમાં કરવામાં આવી હતી. મોટો પ્રશ્ન હવે એ હતો કે 2500 માઈલ દૂર જઈને આ 6 વિમાનોને પાછાં લાવવા માટે ઈંધણ ક્યાં ભરવું? કારણ કે એટલું બધું ઈંધણ આમાં સમાય તેવું ન હતું. તેથી ઇઝરાયલના મંત્રીએ કેન્યાના પ્રધાન જોમોકેન્યાટાનો સંપર્ક સાધ્યો; યોગાનુયોગ ત્યારે કેન્યા અને યુગાન્ડાના સંબંધો બગડેલા હતા. એ બગડેલા સંબંધોનો લાભ ઇઝરાયલને મળ્યો અને તેલ અબીબથી ઊપડેલાં 6 એ વિમાનો રડારમાં ન આવે એટલા માટે સમુદ્ર પર નીચી ઉડાન ભરીને નૈરોબી પહોંચ્યાં અને ત્યાં બધાંમાં પેટ્રોલ ભરાવ્યું. જરા યાદ કરો પાકિસ્તાનમાં જ્યારે પહેલી અણુભટ્ટી શરૂ થવાની હતી ત્યારે ઇઝરાયલે ભારતના પ્રધાનમંત્રી મોરારજી દેસાઈને વિનંતી કરી હતી કે અમારાં વિમાનોને જામનગરમાં પેટ્રોલ ભરવાની વ્યવસ્થા કરી આપો તો અમે પાકિસ્તાનની અણુભટ્ટી શરૂ થાય તેના પહેલાં જ તોડી નાખીએ. પણ સિદ્ધાંતવાદી મોરારજીભાઈએ ઇઝરાયલની વિનંતી માન્ય ન રાખી. પરિણામે હવે આપણે પાકિસ્તાનની દાદાગીરી સહન કરવી પડે છે. જો એ વખતે મોરારજીભાઈ સંમત થયા હોત તો ઇઝરાયલે પાકિસ્તાનની અણુભટ્ટીને તોડી નાખીને ભારત માટે બહુ મોટી શાંતિ ઊભી કરી હોત.

નૈરોબીથી જે વિમાનો ઊપડ્યાં તેની આગેવાની લેફ્ટ-કર્નલ નેતન્યાહૂ નામના ત્રીસ વર્ષના એક જુવાન યહૂદી કરતા હતા. આટલાં બધાં વિમાનો હવાઈમથકે ઊતરે તો યુગાન્ડા પોલીસો અને સૈનિકોની તોપમારો જ થાય અને વિમાનોને તોડી નાખવામાં આવે. પણ વ્યૂહ એવો હતો કે ઇસ્ટ આફ્રિકાના ઍરવેઝનું વિમાન જે સમયે એન્ટેબી હવાઈમથક પર ઊતરવાનું હતું એ જ સમયે ઇઝરાયલનું પહેલું વિમાન પહોંચ્યું. એટલે વિમાની મથકના ચોકીદારો ભૂલમાં પડી ગયા. પહેલું હરક્યુલિસ વિમાન ઊતર્યું તેની સાથે જ તેના દરવાજા ખોલી નાખવામાં આવ્યા. જેમાંથી લાવેલી તોપોએ દૂર હૅંગરમાં રાખેલાં યુગાન્ડાની વાયુસેનાનાં 6 મિગ-21 વિમાનોને તોડી નાખ્યાં. જો આ વિમાનો સાબૂત રહે તો પાછળ પડીને ઇઝરાયલનાં હરક્યુલિસ વિમાનોને સરળતાથી તોડી નાખે એટલે પહેલું કામ વાયુસેનાનો નાશ કરવાનું કર્યું. બીજું કામ જીપગાડીઓમાંથી કમાન્ડો એકદમ પેલા ઓરડા તરફ ધસી ગયા. તેમના દરેકનાં માથાં પર રેડિયમની સફેદ પટ્ટી લગાવી હતી. જેથી પોતે જ પોતાની ગોળીઓનો શિકાર ના બની જાય. યોગાનુયોગ આ સમયે વિમાનમથકના આતંકવાદીઓ અને પોલીસની ડ્યુટી બદલાતી હતી. બીજું તે બધા બેખબર હતા. ત્રીજું સી-130માં કમાન્ડો એક સફેદ મર્સીડીઝ કાર પણ લઈ આવ્યા હતા. આવી જ સફેદ કાર ઈદી અમીન વાપરતા હતા. તેથી ઈદી અમીન જેવા એક જાડા માણસને કાળા રંગે રંગીને મર્સીડીઝની આગળની સીટ પર બેસાડ્યો. અને ચોકીદારોને ભૂલવાણીમાં નાખ્યા કે જાણે ખરેખર ઈદી અમીન જ આવ્યો છે. ચોકીદારે સલામ કરી અને રસ્તો કરી આપ્યો. હવે કમાન્ડોએ મેગાફોન પર હિબ્રૂ ભાષામાં બંધક બનાવેલા પ્રવાસીઓને સૂચના આપી કે તમે બધા ઘરતી પર સૂઈ જાઓ. કોઈ માથું ઊંચું કરશો નહીં. ચોથી તરફ એક ટુકડી વિમાની મથકના કંટ્રોલ ટાવર તરફ ધસી ગઈ અને તેનો કબજો લઈ લીધો. આવું ઓચિંતાનું આક્રમણ થશે તેવી કોઈને કલ્પના પણ ન હતી. કમાન્ડોએ યુગાન્ડાના સૈનિકો પર ઘડાઘડ મશીનગનથી ગોળીઓ ચલાવવા માંડી જેના કારણે 20 સૈનિકો તરત જ ઠાર થઈ

ગયા. હવે કદાચ યુગાન્ડાના બીજા સૈનિકો આવી જાય તો તેનો સામનો કરવા માટે થોડા કમાન્ડો તૈયાર થઈને ઊભા રહી ગયા. એન્ટેબીથી કમ્પાલા શહેર 21 માઈલ દૂર છે. આ બધું બહુ ઝડપથી કરીને કમાન્ડોએ ‘‘ઇઝરાયલ, ઇઝરાયલ’’ એમ પોકાર કર્યો અને જાણે આકાશમાંથી ભગવાન ઊતર્યા હોય તેવો અનુભવ બંધક યહૂદીઓને થયો! કમાન્ડોએ હુકમ કર્યો કે ગોળીઓની રમઝટ વચ્ચે પણ તમે બધા દોડીને અડધો માઈલ દૂર ઊભેલાં વિમાનમાં પહોંચી જાઓ. આ રીતે ગોળીઓની રમઝટ વચ્ચે બંધકો સી-130 વિમાનમાં પહોંચી ગયા. રાતના 12-45 વાગે પહેલું વિમાન ઊપડી ગયું. એ પછી બીજું, ત્રીજું અને છેલ્લું ચોથું વિમાન 12 : 50 વાગે ઊપડ્યું. રાતના 2 : 39 વાગે બધાં વિમાનો નૈરોબી પહોંચ્યાં. નૈરોબીમાં હોસ્પિટલવાળું વિમાન તૈયાર હતું. તેમાં ઘવાયેલા પ્રવાસીઓ તથા સૈનિકોને સારવાર આપી. પરોઢિયાના 4-00 વાગે બધાં હરક્યુલિસ વિમાનો અને બૉઈંગ વિમાનો ભારે હર્ષનાદ વચ્ચે ઇઝરાયલ તરફ જવા રવાના થઈ ગયાં. પણ આમાં તેમનો બાહોશ સેનાપતિ શહીદ થઈ ગયો. વિજયના આનંદમાં આ શોકનો પણ પ્રસંગ હતો. 6એ 6 વિમાનોનો કાફલો 4 જુલાઈ, રવિવાર સવારના 10-00 વાગે ઇઝરાયલના ‘લીડ્ઝા’ વિમાનમથકે પહોંચ્યો. વિમાનો પહોંચે તેનાં પહેલાં ઇઝરાયલ અને આખી દુનિયામાં આ અદ્ભુત બહાદુરીનો પ્રસંગ જાહેર થઈ ગયો હતો. એટલે બંધક બનાવેલાં પ્રવાસીઓનાં સગાંવહાલાં વિમાનીમથકે ખુશખુશાલ થઈને નાચી રહ્યાં હતાં. તે વખતે ઇઝરાયલ રક્ષાપ્રધાન સિમોન પેલેરે હતા. માત્ર એક જ કલાકમાં છેક ઇઝરાયલથી યુગાન્ડા સુધી ‘ઘાવો’ બોલીને એક-બે પ્રવાસીઓ સિવાય બધા પ્રવાસીઓને હેમખેમ લઈ આવવા તે કુદરતી ચમત્કાર ન હતો. માનવીય ચમત્કાર હતો! તે પછી ઇઝરાયલની આખી દુનિયા પર એવી ઘાક જામી ગઈ કે ઇઝરાયલ પર ભગવાનનો સાક્ષાત્ વરદ હસ્ત છે. ઘણાને જાણીને આશ્ચર્ય નહીં થાય કે આ આખી દિલઘડક કાર્યવાહી પર બે ફિલ્મો પણ ઉતારવામાં આવી છે. તેમાંની એક છે ‘રેડ એન્ટેબી’ અને બીજીનું નામ કદાચ ‘વિક્ટરી એન્ટેબી’ જેને રસ હોય તે આ ફિલ્મો લાવી દિલઘડક કારનામાં જોઈ શકે છે.

જ્યારે ઇઝરાયલ એન્ટેબી પર વિજય કરીને પોતાનાં બંધક પ્રવાસીઓને પાછાં લઈ આવ્યું, ત્યારે યુગાન્ડાના પ્રમુખ ઈદી અમીને બહુ ભારે કાગારોળ મચાવી. તેમણે રાષ્ટ્રસંઘમાં ફરિયાદ કરી કે ઇઝરાયલે અમારી વાયુસીમાનું ઉલ્લંઘન કરીને અમારા દેશમાં પ્રવેશ કર્યો અને ભારે તોડફોડ કરી. સૌને દુઃખદ નવાઈ લાગશે કે ત્યારે ભારતની નેહરુ સરકારે આ પ્રસ્તાવનું સમર્થ કર્યું હતું અને ઇઝરાયલની નિંદા કરી હતી. જોકે આવા પ્રસ્તાવો અને આવી નિંદાની ઇઝરાયલને કાંઈ જ પડી ન હતી. કોઈએ એવું ન વિચાર્યું કે જો ઇઝરાયલે આવી કાર્યવાહી ન કરી હોત તો બંધકોનું શું થાત? આતંકવાદીઓ વિમાનને હાઈજેક કરે, ત્યારે પોતાના પ્રવાસીઓને છોડાવવા માટે કોઈ મહાપરાક્રમ બતાવે તો તેની નિંદા થાય એ બરાબર ન કહેવાય.

પછી તો ઇઝરાયલની મોસાદ સંસ્થા ઈદી અમીનની પાછળ પડી ગઈ. અમીનને ખાતરી થઈ ગઈ કે મોસાદ મને જીવતો છોડશે નહીં. તેથી યુગાન્ડા છોડીને કોઈ સમર્થ રાષ્ટ્રમાં શરણું લેવા માટે તે ફાંફાં મારવા લાગ્યો. છેવટે સાઉદી અરેબિયાએ તેને શરણ આપ્યું. અને છેવટે તેનું ત્યાં મરણ થયું. હવે યુગાન્ડામાં વાતાવરણ બદલાયું છે. સારી સરકાર આવી છે અને ભારતીઓની જમ કરેલી સંપત્તિ પાછી આપવાનો કાર્યક્રમ પણ ચાલ્યો હતો. આ રીતે એક બહાદુરી કેટલા બધા પ્રશ્નો ઉકેલે છે તે જોઈ શકાય છે. જો ઇઝરાયલે આવી બહાદુરીઓ ન બતાવી હોત તો કેટલા બધા પ્રશ્નો વિકરાળ બની ગયા હોત ! એટલે ઇઝરાયલ પાસેથી આપણે સૌએ એ પણ શીખવાનું છે કે આતંકવાદીઓ સાથે નમ્રતાથી કે વાતચીતથી પ્રશ્નો ઉકેલવા શક્ય નથી હોતા. એ હિંસાખોરો હિંસાની જ ભાષા જાણે છે. તેમને તેમની ભાષામાં

જવાબ આપવો હોય તો ભારતે રાષ્ટ્રવાદનો સ્વીકાર કરીને પૂરી રાષ્ટ્રવાદી પ્રજાને બળવાન બનાવવી જોઈએ. તો જ ભારતનું અને ભારતની રાષ્ટ્રવાદી પ્રજાનું ભવિષ્ય છે.

તા. 3/12/2020

આઈકર્મને ફાંસી

હિટલરે ગૅસચેમ્બરો ખોલીને 60 લાખ યહૂદીઓને ગૂંગળાવીને મારી નાખ્યા હતા. યોગાનુયોગ તેમાંના એક ગૅસચેમ્બરને 'ઓસ્ચ વીચ' (પોલૅન્ડ)માં મારે જોવાનું થયું હતું. આ ગૅસચેમ્બરને જોઈને ભલભલાનાં રૂંવાડાં ઊભાં થઈ જાય અને ઇશ્વર ઉપરથી આસ્થા પણ ઊઠી જાય. પણ અત્યારે તેની કશી ચર્ચા કરવી નથી. માત્ર એટલું જ કહેવું છે કે જ્યારે હિટલર અને નાત્સીઓ હારી ગયા અને રશિયા તથા મિત્રરાષ્ટ્રોનો જર્મની ઉપર અધિકાર થઈ ગયો ત્યારે ગૅસચેમ્બર ચલાવનારા જર્મન અધિકારીઓ ભાગી છૂટ્યા હતા, કારણ કે તે બધા ઉપર માનવસમૂહનો સંહાર કરવાનો કેસ ચલાવવાનો હતો. આ ભાગી છૂટેલા અધિકારીઓને પકડી-પકડીને ઇઝરાયલ સજા કરતું હતું. આમાંનો સૌથી મોટો એક અધિકારી જેનું નામ આઈકર્મન હતું, તે ભાગીને દુનિયાના કોઈ ખૂણામાં છુપાઈ ગયો હતો, પણ મોસાદ તેની પાછળ પડ્યું હતું. વર્ષો પછી તેને આર્જેન્ટિનામાંથી ખોળી કાઢવામાં આવ્યો. તે નામ બદલીને નોકરી-ધંધો કરતો અને આર્જેન્ટિનામાં ચૂપચાપ રહેતો હતો. મોસાદે તેના પર બરાબર નજર રાખી અને એક દિવસ તેને પકડી લીધો. પકડીને મારી નાખવો એ તો બહુ સરળ કામ કહેવાય, પણ ઇઝરાયલ તેને ઇઝરાયલમાં લઈ જઈને કોર્ટમાં ઊભો કરીને કેસ ચલાવીને સજા કરવા માગતું હતું. આ કામ બહુ અઘરું હતું, કારણ કે આર્જેન્ટિનાથી ઇઝરાયલ 20 હજાર કિલોમીટર દૂર હતું અને રસ્તો સરળ ન હતો. પણ મોસાદે બધો પ્લાન બનાવી દીધો. પહેલાં તો આઈકર્મને પકડીને ઇઝરાયલના દૂતાવાસમાં લઈ ગયા. ત્યાં તેને બેહોશ બનાવી દીધો. પછી એક મોટી પેટીમાં તેને સુવાડી દીધો. આ પેટીની અંદર બાજુમાં જ એક ઇઝરાયલી ડૉક્ટરને પણ સૂવડાવવામાં આવ્યો. જેનું કામ હતું દર 5-5 કલાકે આઈકર્મને બેભાન થવાનું ઇન્જેક્શન આપતા રહેવાનું, કારણ કે પાંચ કલાક પછી ઇન્જેક્શનનો પાવર ઊતરી જાય અને તે ભાનમાં આવે તો મુશ્કેલી થાય. તેથી તેને સતત બેભાન રાખવા માટે દર પાંચ કલાકે ઇન્જેક્શન આપવું જરૂરી હતું. આ પેટી ઇઝરાયલ જતી ફ્લાઇટના ભંડારિયામાં ચઢાવવામાં આવી. આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા પ્રમાણે દૂતાવાસનો સામાન આવતો-જતો હોય તો તેને ચેક કરવામાં આવતો નથી. તેથી પેટી ચેક કરવામાં આવી નહીં અને કલાકોની સફર પછી આ પેટી હેમખેમ તેલ-અબીબ પહોંચી ગઈ. હવે આઈકર્મને ભાનમાં આવવા દીધો. પછી તેની લાંબી પૂછપરછ કરીને જુબાની લેવામાં આવી. પછી તેના ઉપર સામૂહિક હત્યાનો કેસ કરવામાં આવ્યો. તેના બચાવમાં વકીલ પણ આપવામાં આવ્યો. આ કેસ બરાબર ચાલ્યો અને છેવટે તેને ફાંસીની સજા થઈ. તેને ફાંસીએ લટકાવી દેવામાં આવ્યો. વિશ્વમાં તેના બચાવમાં બોલનારું કોઈ ન હતું, કારણ કે જર્મનીમાં નાત્સી પક્ષ ઉપર પ્રતિબંધ હતો અને પશ્ચિમી રાષ્ટ્રો પણ તેના ઉપર પ્રતિબંધ મૂકી ચૂક્યાં હતાં. આ રીતે હજારો યહૂદીઓનો વધ કરનાર હિટલરનો નાત્સી ઑફિસર આઈકર્મન ગમે તેમ સંતાઈ જવાનો પ્રયત્ન કરીને પણ મોસાદથી છુપાઈ શક્યો નહીં. ઇઝરાયલથી હજારો માઈલો દૂર છેક આર્જેન્ટિનામાંથી તેને શોધી લાવીને ઇઝરાયલમાં તેના ઉપર કેસ ચલાવીને ફાંસીએ લટકાવી દીધો પછી જ ઇઝરાયલે દમ લીધો. આવી સાહસિકતા અને સૂઝબૂજ ઇઝરાયલ જ બતાવી શકે.

(સમાપ્ત)